Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА.

№ 28 (489) | ГОД X | 11 ЛІПЕНЯ 1965 ГОДА | ЦАНА 60 гр.

26. 6. 1965г.

Беласток. Кінатэатр прафсаюзаў. Тут, у гэтай найпрыгажэйшай беластоцкай канцэртнай зале, сабраліся сёння беластачане (шмат і спаза Беластока), каб адзначыць саракавую гадавіну Беларускай сялянска-работніцкай Грамады. Сярод прысутных старыя рэвалюцыйныя дзеячы, члены КПП, КПЗБ, Грамады і НПХ. Для іх гэта святкаванне мае асаблівае значэнне. Гэта ж ушаноўваецца іх змаганні. Яны жывыя сведкі гісторыі. Ды яшчэ якія! Сярод нас адны з заснавальнікаў НПХ **Альфрэд Фідаркевіч** і **Фелікс Галавач.** Яны, разам са сваёй партыяй, плячо ў плячо ішлі з Грамадой. Яны цесна супрацоўнічалі з Тарашкевічам, Рак-Міхайлоўскім, Мятлой, Валошынам. А Галавач, разам з беларускімі пасламі, апынуўся ў турме.

На ўрачыстасць прыбылі таксама член ЦК, І сакратар ВК ПАРП, пасол у Сейм А Лашэвіч; старшыня Прэзідыум ВРН **С. Жмійка;** намеснік старшыні ВК ЗСЛь **Я. Чапля;** старшыня ВК СД **Р. Бартнік;** члены Бюро ВК ПАРП **Ю. Зюлкоўскі, В. Юшкевіч, К. Мадэлеўскі** і **Ю. Трусевіч.** Тут і былыя кіруючыя работнікі КПЗБ — **Ю. Кавальскі** (цяпер намеснік дырэктара Інстытута гісторыі партыі пры ЦК ПАРП. С. Малько (цяпер генерал), **Г. Смоляр** (цяпер журналіст) і іншыя.

Урачыстую акадэмію адкрыў член Бюро ВК ПАРП, І-шы сакратар гарадскога камітэта партыі ў Беластоку Ю. Трусевіч. Ад імя арганізатараў акадэміі — ВК ПАРП і ГП БГКТ — ён у цёплых словах прывітаў прысутных гасцей і грамадскасць і даў слова дакладчыку.

З дакладам, прысвечаным знамянальнай гадавіне ўзнікнення БСР Грамады, выступіў

Прэзідыум урачыстай акадэміі.

СВЯТА ГРАМАДЫ

На трыбуне Альфрэд Фідаркевіч.

кіраўнік аддзела прапаганды ВК ПАРП В. Авер. Гаварыў ён аб палітычных, сацыяльных і нацыянальных прычынах узнікнення Грамады, падкрэсліваючы, што рух Грамады з'явіўся ў выніку супольнай барацьбы беларускіх і польскіх рэвалюцыйных партый. У гэтай барацьбе шляхаводнай зоркай было брацтва і інтэрнацыяналізм. Гэты тэзіс дакладчык праілюстраваў шэрагам прыкладаў парламенцкага супрацоўніцтва і барацьбы паслоў КПП, Грамады, НПХ і Сельроба. Шырока таксама асветліў тав. Авер і пазапарламенцкую дзейнасць Грамады, яе ўплыў на беларускае насельніцтва і яе ролю ў кшталтаванні брацкіх суадносін з польскім рэвалюцыйным рухам. У заключэнні дакладчык спыніўся над польска - беларускай дружбай у сённяшнія дні і над палітыкай партыі і ўрада ў адносінах да нацыянальных меншасцей, якія жывуць у ПНР. Сцвердзіў ён, што ідэі, за якія змагаліся польскія і беларускія рэвалюцыянеры, у тым і Грамада, здзейсніліся ў народнай Польшчы, дзе кожны грамадзянін, незалежна ад

(Працяг на стар. 3)

Народнымі песнямі адкрылі мастацкую частку самадзейнікі з Кошак і Градалёў.

Мастацкую частку закрываюць бадзёрай музыкай юныя акардэаністы Беластоцкага (гарадскога) аддзела БГКТ.

РАЗВАЖАННІ НАД ЛЕТНЯЙ АКЦЫЯЙ

Зноў летнія канікулы. Ці будуць яны вясёлымі? А што ў час канікул буду рабіць? Такія і падобныя пытанні ставяць сабе ўсе: кожнае дзіця, школьная моладзь, узрослы чалавек. Перад усім ім малым і маладым стараемся зрабіць усё, каб было весела, прыемна. Каб у час канікул добра адпачывалі, папрацавалі фізічна, загартаваліся. Ім арганізуюцца ў атракцыйных мясцовасцях адпачынкі, лагеры. Аднак не ўсе дзеці карыстаюць з такіх форм адпачынку. Неразвязанай пакуль што, астаецца справа вясковага дзіцяці. Хаця і тут з года ў год наглядаюцца вялікія змены.

Штогод прыбывае нам колькасць дзіцячых садоў, арганізаваных у вёсках аддзеламі асветы, саюзамі сельскагаспадарчых гурткоў, а больш усяго ТПД. У Сакольскім павеце ў бягучым годзе будзе 10 дзетсадаў па два турнусы, а ў мінулым годзе толькі адзін бельскі аддзел ТПД арганізаваў каля 12 дзіцячых садоў на вёсках у час напружаных палявых работ. Усё ж такі, калі возьмем пад увагу агульны лік карыстаючых з гэтай формы, колькасць іх малая. Гэтая маласць не заўсёды вынікае з недахопу лімітаў, бо план Кураторыі Беластоцкай акругі не выконваецца з года ў год. Вельмі часта справа ляжыць ва ў не асведамленні бацькоў. Як частымі бываюць выпадкі, калі выязджаюць у вёску прадстаўнікі, гавораць з бацькамі, а тыя проста адмаўляюцца ад прапаноў. Гэтая несвядомасць вынікае з браку простага але разумнага выраштэння. Часта чуюцца словы аб нібыта высокай адплатнасці за побыт у дзетсадзе. Несумненна адплатнасць ёсць, але яе ўстанаўляюць самі бацькі і яна ў цэласці ідзе на паляпшэнне коштаў харчавання дзяцей. Выхавальніц і іншы персанал аплочваюць аддзелы асветы або ТПД. А нават заплаціць 100 ці 200 зл. у месяц, то сума гэтая непараўнальна нізкая да клопатаў, якія маюць бацькі з дзяцьмі ў напружаны летні час. А ўжо не ўлічваем у гэта нешчаслівых выпадкаў, якія здараюцца з дзяцьмі пакінутымі без апекі. Вялікую ролю павінны тут адыграць жаночыя арганізацыі.

(Працяг на ст. 3)

На шырокім свеце

ЗАЛАТАЯ ДЫВЕРСІЯ

Індыйскія тамажнікі пачалі ўжываць, так званы, індыкатар золата. Гэты прыбор выдае меладыйнае шчабятанне птушкі, калі непадалёку яго знаходзіцца золата. Такі надзейны намочнік надта патрэбны індыйскім тамажнікам. За апошнія пяць год яны канфіскавалі золата на суму 130 мільёнаў індыйскіх рупій. Аднак, гэта ўсяго дзесятая доля таго «жоўтага метала», які кантрабандысты перакінулі ў Індыю.

Індыя вырабляе мала золата, а попыт на яго велізарны ў сувязі з традыцыйнай модаю на залатыя аздобы ў індыйскіх дамах. Высокія тут цэны на золата, яны ў два з палове разоў большыя ад сярэдніх цен на сусветным рынку. Кантрабанда золата ў Індыю дае не толькі вялікі даход для дзялкоў, але, перад усім, з'яўляецца сур'ёзнай эканамічнай дыверсіяй супроць Індыі.

Хто стаіць за спіною кантрабандыстаў золатам?

У адзін гарачы жнівеньскі дзень 1962 года ў першакласным атэлі сталіцы Індыі горада Дэлі «Ашока» сакрэтная індыйская паліцыя арыштавала мужчыну сярэдніх гадоў. Імя арыштаванага — Даніэль Уолкат. Ён — грамадзянін Злучаных Штатаў Паўночнай Амерыкі.

Даніэль Уолкат не скрываўся, як радавыя кантрабандысты. Ён прыляцеў у індыйскую сталіцу на ўласным самалёце і жыў там на шырокую нагу. Высокія манеры, элегантны выгляд, а найважнейшае, салідная рэкамендацыя былога прэзідэнта Міжнароднага банка Юджына Блэка, які даў Уолкату рэкамендацыйнае пісьмо, адкрылі гэтаму «чароўнаму» амерыканцу дзверы ў дамы буйных індыйскіх бізнесменаў, раджаў і махараджаў.

І вось Уолкат аказаўся за кратамі. Аднак удалося яму без ніякай кары пакінуць граніцы Індыі. Выпушчаны пад залог, ён тайна прабраўся на аэрадром Сафдарджанг, дзе стаяў яго самалёт, і вылецеў у невядомым кірунку.

Як потым выяснілася, Уолкат зусім не спалохаўся гэтага арышту і яшчэ не раз пабываў у Індыі.

Індыйскія газеты пішуць, што за граніцамі Індыі існуе шмат вялікіх шаек з цэнтрамі на Бліжнім Усходзе і ў Ганконга. Гэтыя шайкі маюць сваіх людзей ва ўсіх вялікіх гарадах Індыі, маюць сваіх кур'ераў і зашыфраваную сувязь. Гэты дасканала законспіраваны і добра сарганізаваны міжнародны сіндыкат кантрабандыстаў вядзе масавае, сканцэнтраванае наступленне на Індыю з мора, неба і сушы.

У канцы ліпеня 1960 года ў порт Калькута прыплыў амерыканскі гандлёвы карабель «Рут Эверэт». Нічым асаблівым ён не адрозніваўся ад дзесяткаў другіх акіянскіх караблёў у порце. Тамажныя ўлады таксама не мелі да яго ніякіх падазрэнняў, пакуль не адбыўся дзіўны выпадак. Матрос Ізідра Рэтызас, зыходзячы па трапу на бераг, спатыкнуўся і ўпаў. Ветлівы і ўслужлівы індыйскі паліцыянт, які бачыў упадак матроса, хутка паспяшыў памагчы яму падняцца на ногі. Але рука паліцыянта наткнулася на штосьці цвёрдае пад адзеннем матроса. Аказалася, што пад кашуляю было схаваных два залатыя зліткі вагою 400 грамаў.

Праз гадзіну пасля гэтага выпадку на карабель прыйшла група індыйскіх тамажнікаў, з сякерамі і ломамі. Пачаўся дакладны вобыск. І тут нават індыйскія тамажнікі, якія бачылі не адно дзіва на свеце, былі ашаломлены масамі кантрабанднага золата, знойдзенага на караблі. Гэтае золата хацелі прывезці тайна ў Індыю амерыканскія бізнесмены. Цэлы карабель быў нашпігаваны «жоўтым металам». Яго знаходзілі ўсюды: у падвойных сценах каютаў, у падвойнай столі, камбузах, лазарэце, у вентыляцыйных люках і ў ратавальных колах, нават у сметніках.

«Рут Эверэт» пабіў усе рэкорды. На ім захоплена найбольш золата за ўсю гісторыю індыйскай тамажні, груз кантрабанднага золата дайшоў да 380 кілаграмаў. Яго вартасць — каля чатырох мільёнаў рупій. Нездарма індыйскія газеты назвалі гэты карабель «плывучаю залатою жылаю». (а-ся)

З жыцця БГКТ

ВЫНІКІ ЦЭНТРАЛЬНАГА АГЛЯДУ І КОНКУРСУ

У апошнюю нядзелю чэрвеня ў ГП БГКТ у Беластоку адбыўся цэнтральны агляд драмгурткоў і конкурс на найлепш выкананую беларускую песню.

У аглядзе прыняло ўдзел 4 драмгурткі, у конкурсе каля 30 спевакоў.

Падаем вынікі абодвух мерапрыемстваў.

У аглядзе:

I месца і ўзнагароду тэлевізар атрымаў драмгурток з вёскі Белявічы (Беластоцкі павет)

II месца і ўзнагароду 1200 зл. атрымаў драмгурток з Вілінава (Сямяціцкі павет).

III месца і ўзнагароду 900 зл. атрымаў драмгурток з Паўлаў (Бельскі павет).

IV месца і ўзнагароду 700 зл. атрымаў драмгурток з Ляшукоў (Гайнаўскі павет).

* * *

У конкурсе на найлепш выкананую беларускую песню камісія прызнала адну першую ўзнагароду, дзве другія і тры трэція.

I узнагароду 500 зл. атрымала Ніна Мацкевіч з вёскі Стажына (Гайнаўскі павет).

Дзве II узнагароды па 300 зл. атрымалі: дуэт з Беластока — Жэня Мінько і Люба Гаўрылюк і дуэт з Ляшукоў Неаніла і Алеўтына Харкевіч.

Тры III узнагароды па 200 зл. атрымалі: дуэт з Волькі Нурэцкай — Ніна Шымчук і Надзя Пытэль, дуэт з Паўлаў — Люба Сахарчук і Марыя Андрэюк і саліст з Вілінава Мікалай Мікалаюк.

Аб аглядзе і конкурсе шырэй напішам у наступным нумары. (вл)

ПАРТЫЗАНСКІМІ СЦЕЖКАМІ

27 чэрвеня гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку сарганізаваў цікавую экскурсію шляхам партызанскага атрада імя Кастуся Каліноўскага. У экскурсіі прынялі ўдзел актывісты, а таксама былы начальнік штаба атрада ім. Каліноўскага, зараз старшыня ваяводскай камісіі прафсаюзаў Дзмітры Карповіч.

Шмат чаго меў расказаць удзельнікам экскурсіі таварыш Карповіч. Паказаў ім месцы галоўных партызанскіх акцый, партызанскіх баёў, месцы, дзе партызаны пускалі ў адхоны фашысцкія паязды. Прысутныя наведалі хутар Аляксея Карпюка, камандзіра атрада, а таксама месца прысягі атрада. На ўсіх удзельнікаў экскурсіі зрабіла яна незабыўнае ўражанне. (п)

Удзельнікі экскурсіі наведваюць месцы партызанскіх баёў.

З БССР

«КРАЙ ВЯЛІКАЙ ХІМІІ»

Пад такім загалоўкам апублікавана ў газеце «Советская Белоруссия» інтэрв'ю старшыні Дзяржаўнага камітэта хімічнай прамысловасці, міністра СССР Л. Кастандава.

«Перш чым гаварыць аб перспектывах, мне хочацца прыпомніць чытачам аб тым, што да майскага Пленума ЦК КПСС 1958 года ў вашай рэспубліцы практычна не было хімічнай прамысловасці, працавала толькі два заводы».

Міністр пералічвае ўсе важныя новыя аб'екты хімічнай прамысловасці будаваныя або пабудаваныя на Беларусі і падкрэслівае, што беларуская зямля багатая запасамі мінеральных багаццяў патрэбных для хуткага развіцця вялікай хімічнай прамысловасці.

РАЗМОВА ПА ШЧЫРАСЦІ

Адбыўся VII з'езд мастакоў БССР, які налічвае 220 членаў і 43 кандыдаты ў члены. Беларускае тэлеграфнае агенцтва, даючы справаздачную інфармацыю са з'езда, так піша, м. ін.:

«Адзначалася, што пабач з дасягненнямі і ўдачамі ў творчасці асобных жывапісцаў наглядаецца яшчэ павярхоўнасць, ілюстратыўнасць, неглыбокае пранікненне ў істоту падзей і з'яў.

Невысокім узроўнем прафесіянальнага майстэрства шэрагу мастакоў тлумачыцца той факт, што на выстаўках паяўляецца нямала слабых работ. Гэта, бадай, галоўнае пытанне, якое павінна сёння непакоіць»...

Вельмі адсталымі з'яўляюцца беларускія плакаты, тэатральна-дэкарацыйнае мастацтва, кераміка, інкрустацыя, разьба па дрэву, амаль не існуе тэхнічная эстэтыка ў беларускай прадукцыі.

Некалі таксама адсталая графіка цяпер мае свае значныя дасягненні, адбываліся ўжо выстаўкі ў Польшчы, Венгрыі, Бельгіі. Добрыя дасягненні маюць беларускія сатырыкі, якія групуюцца вакол часопіса «Вожык».

ПАЎНОЧНАЯ МЕТРАПОЛІЯ

У Віцебску пабудавана сорак прамысловых аб'ектаў, тры інстытуты, тэатр, чатыры палацы культуры. Горад разросся да вялікай метраполіі паўночнай Беларусі.

100.000

Мінскі маторны завод існуе два гады. За гэты час зроблена тут сто тысяч трактарных матораў.

СТУДЭНЦКІЯ ТЫСЯЧЫ

Сёлета ў Беларускі Дзяржаўны універсітэт паступіла дзве з паловай тысячы асоб.

ПОЛЬСКІ ТЭАТР

Дзесяць дзён знаходзіўся на Брэстчыне Люблінскі тэатр імя Юліуша Астэрвы. Апрача Брэста пабываў ён у Кобрыні, Бярозе, Пружанах і Камянцы. У яго праграме: «Дама з камеліямі» А. Дзюма-сына, «Аўтобус у Мантану» В. Інге, «Зыход у пекла» І. Ірэдыньскага.

ПАРАШУТЫСТКА ВЕРА

1.170 разоў скакала з парашутам вядомая беларуская парашутыстка Вера Зубава.

«ЛАСОСНА»

Нядаўна на левым беразе Нёмана адкрыўся летні дзіцячы лагер «Ласосна», у якім правядзе канікулы шэсцьсот дзяцей. (СЯ)

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ ГУРТКІ БАГАЦЕЮЦЬ

На тэрыторыі Бельскага павета існуе паўтары сотні актыўных сельскагаспадарчых гурткоў, да якіх належыць амаль чатыры тысячы гаспадароў. Гэтыя гурткі маюць: 132 трактары, 125 агрэгатаў, 91 апрысківач. На бліжэйшыя гады намечана, што гурткі павялічаць сваю тэхніку да шасцісот трактараў, двухсот агрэгатаў, трохсот апрысківачаў.

Гурткі сарганізуюць у сябе 22 рамонтныя майстэрні. (ся)

КНІЖКІ ДЛЯ ДОМА КУЛЬТУРЫ ІМЯ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА Ў ГАРАДКУ

Падарунак Янкі Цялушэцкага з Ляўкова, Гайнаўскі павет: А. Чарнышэвіч — «Праз зімы і вёсны»; Ул. Шахавец — «Месца ў жыцці»; Вечаслаў Адамчык — апавяданні «Млечны шлях».

Успаміны 11

Тыдзень часу прайшоў спакойна. Я памалу пачаў прывыкаць да думкі, што мабыць павятовыя ўлады не стануць больш трывожыць жыхароў Райска.

І вось цяпер...

Сувязны з Райска, або як мы тады гаварылі «чырвоны пасланец», чакаў мяне пад артэмюковай хатай, якая з'яўлялася яўкай для сувязей з прадстаўнікамі партыйных ячэяк.

— У Райску паліцыя! — трывожна вырываючы словы з вуснаў гаварыў ён. — Хіба цэлы полк іх прыехала! Вёску акружылі, па хатах ходзяць, б'юць, ломяць, праводзяць арышты!

Я зразумеў, што прыйшла пара змерыць нашы сілы.

— Трэба арганізаваць дапамогу, падымаць народ, — сказаў я сваім таварышам, а голас дрыжаў мне ад хвалявання.

— Прагнаць чорных гадзюк! — усклікнуў Валодзя Артэмюк.

— Так! — згадзіўся я, не задумоўваючыся глыбей, на што рашаюся, якую бяру на сябе адказнасць.

І я разаслаў сваіх пранявіцкіх таварышоў па навакольных вёсках, каб збіралі людзей, каб кіравалі іх у Райск. Сам астаўся агітаваць аднавяскоўцаў. Людзі беглі, як да пажару. Асабліва нагаварваць не трэба было.

Пад Райскам сустрэлі мы некалькі жыхароў гэтай вёскі, якім удалося прарвацца праз паліцэйскі ланцуг. Іх наказанні ўпэўнілі нас, што паліцыя праводзіць звычайную пацыфікацыю Райска. Удалося ёй арыштаваць найбольш актыўных камуністаў, а сярод іх: Хвёдара Канаховіча, Мікалая Тымінскага, Мікалая Мамотка, Мікалая Ясюка і іншых, разам 8 чалавек.

Людзі ішлі з усіх навакольных вёсак. Я пазнаваў жыхароў Праневіч, Храбалоў, Гацькоў, Дзянісак, Плёсак і вядома, самага Райска. Праявілася небывалая салідарнасць. Да абеда сабралося нас звыш 600 чалавек. З гэтакай сілай можна было ўжо рашыцца на сустрэчу з паліцыяй. Але мы яшчэ чакалі на другую

групу, на сялян з Плюцічаў, Гусакоў, Стацэвічаў, Чарэўкаў. Яны крыху спазняліся.

Людзі кіпелі злосцю. Гатовы былі рашыцца на ўсё. Узброіўшыся камнямі, каламі і віламі, мы дружна закрычалі:

— Урраа!!! Урраа!!!

І пайшлі.

Паліцыя заступіла нам дарогу каля царквы. Яны ўзброеныя вінтоўкамі, у касках, а мы з камнямі і палкамі. Яны на дарозе, якая прах дзіць неглыбокім ярам, а мы — на ўзгорку, нам выгадней.

Крык некалькіх сотняў людзей не спыняўся, а магутнае «Ура»! падбадзёрвала кожнага з нас. Пасыпаліся першыя камні. Камісар Чарнажынскі прыказаў сваім падкамандным:

— Лажыся!

І паліцаі цырнулі ў пясок. Раздаліся сухія трэскі ад вінтовачных затвораў, паліцаі зарадзілі вінтоўкі. Ніхто аднак сярод нашых не адступіў нават кроку.

— Патрабуем забраць паліцыю з вёскі! — крычаў я, выступіўшы некалькі крокаў наперад.

— Мы не дазволім здзекавацца над нашым народам! — грымеў я, з вышыні прыцаркоўнага ўзгорка. — Патрабуем адпусціць арыштаваных і аддаць забранае дабро!

Паліцаі падняліся з зямлі. Паднялі вінтоўкі. Выступіў камісар Чарнажынскі.

— Прыказваю ўсім разыйсціся!

— Далой паліцыю! — закрычалі людзі і градам пасыпаліся камні.

— Агонь! — крыкнуў камісар Чарнажынскі. Над нашымі галовамі прасвісцелі кулі і паліцаі скочылі на нас. Калолі штыкамі, білі прыкладамі. Мы аддавалі камнямі. Прыйшлося аднак адступіць. Схаваліся за царкву. Набралі каменняў і з крыкам «Ура!» зноў пайшлі на паліцаяў. Адкінулі іх назад, сапхнулі з горкі. Паліцаі стралялі цяпер ужо без спецыяльнага прыказа. На шчасце, кулі пралятали толькі над нашымі галовамі. Нашыя атакі паўтараліся разоў тры, чатыры. Урэшце паліцыя ўступіла, цабаялася нашай сілы, тым больш, што недзе ад Плюцічаў набліжаўся магутны кліч «Ура!» другой групы людзей, якая спяшыла райшчанам на дапамогу. У яе саставе знаходзілася звыш 700 чалавек.

Камісар Чарнажынскі даў прыказ пакінуць Райск і накіравацца ў Храбалы, дзе ля шашы чакаў на іх самаход, якім яны прыехалі.

РАЗВАЖАННІ НАД ЛЕТНЯЙ АКЦЫЯЙ

(Працяг са стар. 1)

Старэйшая школьная моладзь, хаця і не патрабуе апекі такой як малышы, то ўсё ж марыць аб добрых канікулах. Розніца між горадам і вёскаю тут таксама існуе, але і ў тым напрамку ідуць вялікія намаганні дзяржавы. Выдаецца шмат грошай на вандроўныя лагеры, калоніі, для хваравітых і бедных дзяцей вёскі. І гэта няпраўда, што Сярожка пасля заканчэння навучальнага года мусіць пасвіць каровы. Бацькам ён напэўна будзе памагаць у большай ступені, як дзеці горада, але хоча ён канікул, якія маюць Мірэк ці Ляля з горада. Ці гэта магчыма яму зрабіць? Напэўна так. Хаця і не ўсе дзеці могуць з таго скарыстаць, але трэба адзначыць, што не ўсе дзеці горада таксама карыстаюць з арганізаванага адпачынку. Вельмі цікавы спосаб адпачынку для вясковых дзяцей быў арганізаваны Кураторыяй Беластоцкай акругі ў 1960, 61, 62 гадах. Называўся ён: «адпачынак у горадзе для дзяцей вёскі». Проста быў гэта побыт дзяцей у Беластоку ці ў іншым цэнтры павета праз 3—4 дні. Тут дзеці знаёміліся з прадпрыемствамі і ўстановамі горада. Карысна гэта ўплывала на фарміраванне асабовасці вучня і яго спосабу быцця, памінаючы карысці чыста дыдактычныя. На маю думку варта было б рэактываваць гэтую форму адпачынку. Несумненна, што звязана гэта з грашовымі пакладамі. Каб іх павысіць, трэба было б зацікавіць усе грамадскія прадпрыемствы і арганізацыі, якія працуюць з вёскай. А кіраўніцтва найлепш аддаць гарцэрскай арганізацыі.

Вопыт гарцэраў па арганізаванню летняга адпачынку вялікі, а метады даволі цікавыя, і ў сучасным хіба ніхто лепш за іх арганізаваць і праводзіць не зможа.

Умела праводзяць яны акцыі «лагернага» і «нелагернага лета». Гэтым самым прычыняюцца да таго, каб як найбольш моладзі скарыстала з прыемнасці летніх канікул. Удзел у гэтым прыймае вельмі многа вясковых дзяцей і моладзі. Цікавую форму заініцыяваў гуфец ЗГП у Бельску Падляшскім. У мінулых гадах праводзіўся тут адзін толькі лагер, які з погляду на арганізацыйныя ўмовы не мог ахапіць большай колькасці моладзі. Сёлета за такую самую колькасць грошай, арганізуецца тут пяць лагераў. Адзін 24-днёвы на 120 чалавек і чатыры дзесяцідзёвыя на 60 чалавек. За справы звязаныя з падрыхтоўкай лагера і яго праведзеннем адказныя кіраўнікі гарцэрскіх цэнтраў. Для іх аддаецца ў карыстанне ўсе прылады патрэбныя да працы.

Цяжка сказаць аб дасягненнях. Гэты спосаб уводзіцца ўпершыню, а ў такіх выпадках выбачальныя і недахопы. Здаецца толькі, што больш увагі трэба прывіць да месца аснавання гэтых 60-асабовых лагераў. На маю думку трэба было б канцэнтраваць іх каля горада або нават у горадзе. Вясковая моладзь больш уражанняў вынясе з экскурсій у рашарню, малачарню ці ПОМ, як з «дзявочага лесу», таму што з лесам і полем яна сустракаецца штодзень. Усё ж ні ў чым гэта не ўмяншае ініцыятывы бельскага гуфца ЗГП.

Канчаючы разважанні над арганізацыяй летніх канікулаў, сную аптымістычныя вывады: сялянскія дзеці могуць карыстацца летнім адпачынкам у шырэйшай ступені, але патрэбна тут дапамога саміх бацькоў і большае зацікаўленне адносных улад.

А. КАРПЮК

Пейзажы Трэблінскай

У салоне Саюза польскіх мастакоў у Беластоку адкрыта выстаўка карцін Ядвігі Трэблінскай. Гэта малады мастак. Нарадзілася яна ў Бельску, акадэмію мастацтва закончыла ў Гданьску. Характар яе творчасці — гэта перад усім пейзаж. Карціны жывыя, цікавыя. (вл)

Кветкі

Кветкі ствараюць прыгожасць і выклікаюць прыемны настрой. Ведае аб гэтым гарцэрская дружына ў Дашах, якая для сваіх членаў аб'явіла конкурс на найпрыгажэйшы агародчык з кветкамі. А вырошчваць кветкі дашаўскія гарцэры ўмеюць, аб гэтым могуць сведчыць прыгожыя кветкі ля школы. (п)

СВЯТА ГРАМАДЫ

(Працяг са стар. 1)

свайго нацыянальнага паходжання, атрымаў роўныя правы ва ўсіх галінах жыцця. Дакладчык падкрэсліў таксама станоўчыя, актыўныя адносіны беларускай нацыянальнай меншасці да палітыкі партыі і ўрада.

З вялікай увагай выслухалі прысутныя выступленне **Альфрэда Фідаркевіча.** Ён у сардэчных словах гаварыў аб Грамадзе і грамадаўцах, з якімі яму даводзілася сустракацца, аб вялікім баявым саюзе польскіх і беларускіх рэвалюцыйных мас.

У багатай мастацкай частцы выступілі самадзейныя калектывы з Кошак і Градалёў, Бельска і Беластока, а таксама эстрада «Лявоніха». Вершы прысвечаныя Грамадзе чыталі нашы паэты — **А. Барскі** і **В. Швед.**

Урачыстае святкаванне слаўнай Грамады вылілася ў сардэчную дэманстрацыю пачуццяў братэрства. Гэта быў несумненна сур'ёзны ўклад ва ўмацаванне адзінства народа.

Здымкі: **Я. Мазурэк**

Спявае мастацкі гурток аддзела БГКТ у Бельску.

Прысутныя сардэчна ўспрыймаюць выступленні самадзейных артыстаў.

Мы адчувалі сябе пераможцамі. Я раіў людзям разыйсціся, а сам накіраваўся ў райскі лясок. Там сабралася многа таварышоў, членаў КПЗБ з Райска і з іншых суседніх вёсак. Трэба было абмеркаваць, што рабіць далей. Выявілася тут, што паліцыя паспела забраць з сабою арыштаваных таварышоў.

— Сабраць народ і пайсці ў Бельск адбіць таварышоў! — гарачыліся некаторыя камуністы з Райска.

Я не згаджаўся. Гэта, па-мойму, было б няўдачнае, а прытым вельмі рызыкоўнае мерапрыемства.

— Таварышы, — гаварыў я, — паліцыя напэўна не даруе нам сённяшняга выступлення. Будуць арышты.

— Трэба хавацца! — падсказаў хтосьці сярод прысутных.

— Усе мы не схаваемся, — працягваў я. — Важна, каб трымалі мы сябе моцна, каб не забылі, што мы камуністы.

Сход гэты зацягнуўся. У вёску я вярнуўся змардаваны ўжо ўвечары. Тут чакалі на мяне сакратары партыйных ячэяк з Дзянісак, Плёсак і некалькіх іншых вёсак. Я ім выявіў сваё становішча.

— Хлопцы! — усклікнуў Даніла Міранчук з Дзянісак. — Давайце сілай адаб'ем у паліцыі нашых таварышоў!

— Чым? Голымі рукамі? А каб нават было чым іх адбіць, дык да чаго гэта давядзе? — адказваў я. Мы спрачаліся яшчэ доўга. Было ўжо пад поўнач, калі ўрэшце дабраўся я да сваёй хаты. Тут пачуў, што ад голаду скручваюцца мне кішкі. Я ж гэтага дня нічога не меў у роце. Наліў кубак малака і прагна піў, прыкусваючы хлебам. Ад усіх падзей гэтага дня несамаверна шумела мне ў галаве.

— Федзя, — адазвалася сястра, падняўшыся з пасцелі, — на цябе чакае нейкая незнаёмая, мабыць з Беластока.

— Дзе яна? — пацікавіўся я.

— Спіць у клуні.

Незнаёмая аказалася прадстаўніком Акруговага Камітэта КПЗБ. Паслалі яе да мяне, каб даведалася, што дзеецца ў Райску. Мы сядзелі ў сене і я падрабязна расказваў ёй пра ўсе здарэнні цяперашняга і папярэдніх дзён. Час праходзіў непрыкметна.

Раптам на панадворку раздаўся нахабны стукат. Хтосьці ламатаў у дзверы нашай хаты. Я мігам здагадаўся, што гэта такое.

— Паліцыя за мной! — прашаптаў я. — Хавайцеся глыбей у сена, я вас прыкрыю!

— А вы?

Сапраўды, што я? Што мне рабіць? Мог бы вось скочыць за клуню і ўцячы, схавацца недзе ў лесе, або, перайшоўшы дзяржаўную мяжу, знайсці прытулак у Савецкім Саюзе. Але паліцыя пачне здзекавацца над бацькамі. Не, не магу дазволіць, каб яны — ў нічым не вінаватыя — цярпелі праз мяне.

Закавалі мяне ў кайданы і прыказалі сядзець, чакаць на вынік вобыску. Быў я спакойны, ведаў, што ў маёй хаце паліцыя нічога не знойдзе.

«Каб толькі не выявілі гэтай з Акружкома!» — хваляваўся я. На шчасце, паліцыя да яе не дакапалася. Мачаха варчала і ціха енчыла, сястра лямантавала, а бацька хадзіў надзьмуты і пахмурны, бы неба перад даждж[ом].

Пакуль паліцыя закончыла вобыск, на двары ўжо стаяла ранняе зарыва.

Прыказалі мне ісці з хаты і пагналі ў самаход. Разам са мною арыштавалі тады Косцю Артэмюка і Піліпа Карсака, хаця ён ужо даўжэйшы час сядзеў зусім ціха і фактычна не лічылі мы яго сваім таварышам падпольшчыкам.

Адправілі нас у Бельск. Перaказалі ў рукі Майсея Радульскага і яго памочнікаў. Але катоўня Бельскай «дэфы» была для мяне толькі чарговым прыпынкам на дарозе ў Картуз-Бярозу, а затым у Беластоцкую турму.

МІФАЛОГІЯ БЕЛАРУСАЎ

Нягледзячы на знешні хрысціянскі характар рэлігійных вераванняў на Беларусі, біблейская гісторыя для простага сялянства была амаль невядомай. Народ меў свае ўяўленні аб стварэнні свету, людзей і жывёлы — сваю арыгінальную міфалогію. Знайшла яна сваё адлюстраванне перад усім у I томе «Беларускага люду» М. Федароўскага, а таксама ў працах У. Пяткевіча і К. Машынскага.

Характэрнай рысай гэтай міфалогіі з'яўляецца тое, што некаторыя падзеі ўзятыя з біблейскай гісторыі адбываюцца на Беларусі, у бліжэйшай аколіцы, у вядомых і зразумелых селяніну абставінах. Яшчэ і зараз у некаторых вёсках старэйшыя могуць паказаць нам месцы, дзе, скажам, адпачывала Божа Маці, дзе піла воду і г. д.

Многія рэлігійныя па свайму сюжэту легенды маюць цікавы сацыяльны змест. Да такіх належаць легенды аб стварэнні чалавека. Адну з іх, якая расказвае аб стварэнні селяніна і ўрадніка, прыводжу ў арыгінале.

«Бог першага чалавека вылепіў з гліны, ды паставіўшы пад плотам, каб сох, сам кудысь пайшоў. Тады прыбег чорт, ды з тае гліны, што асталася, вылепіў такога самюсенькага чалавека, дый кажа сам сабе:

— Як жа я пазнаю, калі Бог ажывіць абодвух, каторы яго, а каторы мой? Трэба нсяк свайго назначыць.

Зірнуў ён кругам, ці няма ніякай латкі, і не знайшоў нічога, а тут чуе — Бог ідзе, дык плюнуў свайй лепянцы ў лоб і пабег. Бог прыйшоў ажыўляць, ды бачыць, што стаяць дзве лепянкі як адна, як дзве кроплі вады.

— Хіба ж, кажа, я дзве вылепіў? Здаецца адну... а мо' і дзве? Не прыпомню.

Узяў дый ажывіў абедзве, а як яны заварушыліся, то з божае выйшаў хазяін — пахар, а з чортавай нейкае благароддзе ў казённай шапцы з кругленькаю бляшкаю акурат у тым месцы, дзе чорт плюнуў. Тады Бог сказаў хазяіну, каб ішоў гаспадарыць, а благароддзю, ўзяўшы за шыварат, даў каленам у плечы, дый выгнаў, не даўшы ніякага спосабу».

Яшчэ больш абразлівая для пана легенда аб стварэнні мужыка і пана. Паводле гэтай легенды Бог стварыў мужыка з гліны, а пана з цеста. Сабака, які круціўся ў час гэтай работы, рассмакаваўся ў цесце і з еў пана. Заўважыў гэта Бог, страшна разгневаўся, ды пачаў трэсці сабаку, з якога пачалі сыпацца на ўвесь свет паны. Пан, які ўпаў пад дубам, назваўся Дубінскім, пад вольхаю — Альхоўскім, пад бярозаю — Беразоўскі і г. д.

Паводле народных легендаў і вераванняў Бог калісьці хадзіў па зямлі, не быў гэта аднак ні Хрыстос, ні магутны біблейскі Бог, аб якім вучыла царква. Бог з беларускіх народных легендаў — гэта дабрадушны, просты дзядуля ў жабрацкай вопратцы, які хадзіў калісьці з кіем у руцэ ад вёскі да вёскі, гутарыў з людзьмі, жартаваў, вучыў іх розных разумных і добрых рэчаў.

«Калісь людзі былі вельмі дурныя: бывала, на старой хаце парасце зеле, дык яны цягнуць туды карову, каб папаслася. Трэба кульбаку да ярма, дык цягнуць вала на дуба, каб пабачыць, ці прыйдзецца кульбака да шыі валовай. Дзед (Бог — П) заўсёды ім штось разумнага параіў. Зайшоў раз у хату к удаве, сказаў «магайба», дый прысеў на лаве, а гаспадыня адказаўшы як вядзецца, здароў быў дзед, калупнула з гаршка грэцкае кашы, пабегла з ложкаю за дзверы дый небавам вярнуўшыся, зноў калупнула, дый зноў шмыкнула за дзверы. Дзед глядзеў, глядзеў на гэта, а далей пытае:

Што ты галубка ета робіш?

— Абедаю, дзедку.

— Чаго ж ты бегаеш за дзверы, замест сесці за сталом?

— У клеці стаіць гладышка з кашаю, сядзь ды еж, лупнуўшы кашы з'ем, дый іду у клець малаком запіваю.

Дзед пайшоў у клець, прынёс малака, паставіў на стале, дый кажа:

— Пастаў на стале гаршчок з кашаю сядзь ды еж, не бегаючы без дзела».

Часам, аднак, людзі сваімі дурнымі паводзінамі выводзілі Бога з цярплівасці, і тады караў ён іх рознымі пакараннямі, замяняючы часта людзей у дрэвы, птушкі і звяры. Такім чынам у тыя даўнія часы паўстаць мелі некаторыя жывёлы і расліны.

І так, напрыклад, бяроза і асіна — гэта няверная жонка і яе палюбоўнік. Жонка пры дапамозе палюбоўніка забіла мужа, за што Бог, у асобе гэтага жабрака-дзядулі, замяніў яе ў бярозу, якая штовесну асокаю плача над сваім злачынствам, палюбоўнік жа стаўся асінаю, якая ўвесь час трасецца са страху дрыжачаю ліствою. Цікавай таксама і папулярнай ва ўсёй Беларусі была легенда аб паходжанні бусла. Яшчэ і зараз можна яе пачуць ад старэйшых асоб у некаторых вёсках Беласточчыны. Бусел — гэта чалавек, якому Бог даручыў завязаны мяшок, строга прытым засцерагаючы, каб не развязваў яго. Цікавасць, аднак, перамагла ў чалавека, і той развязаў мяшок. З мяшка высыпаліся розныя гадзюкі, жабы, мышы і г. д. і мігам разлезліся па ўсім свеце. Бог вельмі разгневаўся на чалавека і даў яму загад сабраць гэтае ўсё, замяніўшы чалавека ў бусла. І бусел збірае.

Падобным чынам з людзей мелі стацца: дзяцел, мядзведзь, бабёр, чарапаха.

Ул. ПАЎЛЮЧУК

ВЫСТАЎКА Ў АКРУГОВЫМ МУЗЕІ

КОЛІШНІЯ МАНЕТЫ

Нумізматыка — навука, якая займаецца збіраннем і даследваннем колішніх манет. Як цікавая гэта рэч — нумізматыка — паказвае выстаўка «Польскай манеты» у Акруговым музеі ў Беластоку. Бачым тут манеты ад XI стагоддзя праз усе перыяды гісторыі. Частка выстаўленых манет — уласнасць музея, частка з прыватных калекцый.

Адкуль бяруцца даўнейшыя манеты? Вось такую гісторыю расказала нам этнограф Данута Ясканіс аб «сейненскім скарбе», які таксама бачым на выстаўцы. Ловячы рыбу хлопцы з Сейнаў вылавілі скрынку, прыгожую, з рэнесансавым арнаментам. У ёй, калі адкрылі, аказаўся скарб — залатыя, сярэбраныя і медныя манеты з XVI—XVII ст Хлопцы ахвяравалі гэты скарб для музея. Было гэта ў мінулым годзе. Іншыя скарбы былі знойдзены ў Сухавольцах (Гайнаўскі павет), Зубалях (Манецкі).

Бываюць адзіночныя знаходкі ў час розных зямельных прац. Роля даўняй манеты для нас вялікая. Праз яе пазнаем гісторыю, можам сачыць узровень развіцця гаспадаркі. На Беласточчыне найбольш манет знаходзім з XVII ст. з часоў «шведскага патопу».

(вл)

На здымку: у дзень адкрыцця выстаўкі наведвальнікі з вялікім зацікаўленнем схіляюцца над зашклёнымі шафкамі з даўняй манетай. Першы справа — I сакратар Гарадскога камітэта партыі Юзэф Трусевіч.

фота Я. Пяхоўскі

Будуць працавітыя канікулы

Школьны пляц у Дзяніcках яшчэ не агароджаны. Але тут ужо знаходзіцца прышкольны ўчастак. Апякуецца ім праўленне вучнёўскага савета. У бягучым годзе засадзіла яно 10 араў перцавай мяты і 10 араў рамонку. Адзін ар выдзеліла яно на даследчы палетак. Насенне школа купіла ў прадпрыемстве «Гербаполь», з якім падпісана ўмова на дастаўку гэтых раслін.

Тут ужо апрацавана графік дыжураў у час летніх канікул. У адпаведным месяцы ўсе яны збяруцца, каб сабраць расліны, высушыць іх і прадаць. Адзін кілаграм сушанай мяты каштуе 15 зл., а кветка рамонку — 42 зл.

Такую спробу школа робіць першы раз, і цяжка сказаць, колькі на гэтым заробіць яна. Але ўжо цяпер вядома, што дзеці ўвесь час будуць звязаны са школай, што і ў час канікул будуць выконваць працу карысную дзяржаве, сабе і школе. (ак)

Барацьба з пустазеллем

Ахова сельскагаспадарчых культур ад пустазелля і барацьба з хваробамі і шкоднікамі з'яўляецца ў вёсках Гайнаўшчыны сур'ёзнай часткай у нявыкарыстаных рэзервах апрацоўкі зямлі. Таму павятовыя ўлады пастанавілі, між іншым, і гэтым шляхам змагацца за большыя ўраджаі. Апрацаваныя планы развіцця паасобных грамад прадбачваюць, між іншым, правядзенне хімічнай барацьбы з пустазеллем на плошчы блізка 3800 га збожжавых культур і па 540 га ільну. Знішчэнне каларадскага жука будзе праведзена на 4800 га. Падрыхтоўка да выканання гэтых заданняў распачалася ўжо даўно. Прачытана

(Працяг на стар. 7)

Жыхары з Зубава і Сакоў працуюць пры пабудове дарогі Пасынкі — Зубава. Пасля заканчэння работ будзе тут «жвіроўка».

Фота: А. Карпюк

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

ДОБРЫ + ДОБРАЯ

Добры жывёлавод ведае асноўныя правілы. Ведае, што асновай поспехаў з'яўляецца кармленне, догляд, адпаведныя ўмовы. Але не толькі гэта важнае. Ёсць такія жывёлаводы, што гадамі шукаюць карову, не шкадуючы на гэта грошай.

У чым жа заключаецца вартасць такой каровы? У пэўных прыроджаных якасцях. Больш паінфармаваныя ведаюць, што ўся справа ў прыроджаных рысах, т. зв. генах. Як правіла ад пародзістай маці і пародзістага бацькі пераважна родзіцца вельмі добрая дачка. Таму ў жывёлагадоўлі вядзецца кантроль малочнасці і запісваюцца найлепшыя каровы ў адпаведныя кніжкі.

У даны момант у нашым ваяводстве ў дзяржаўных гаспадарках кантролем ахоплена больш 11 тыс. кароў, а ў індывідуальных — каля 6 тыс. штук. У кніжках буйнай рагатай жывёлы на расплод запісана 4,5 тыс. галоў, пад канец гэтага года будзе 6,5 тыс. галоў, а пад канец наступнай пяцігодкі — 10 тыс. галоў.

Пры закупе бугаёў на расплод патрэбны дадзеныя аб малочнасці яго маці. Карова чырвонай польскай пароды павінна даваць не менш 2700 літраў малака ў год з 4% тлушчу, або 2900 літраў з 3,85% тлушчу. Такое правіла было ўстаноўлена для нашага ваяводства, дзе жывёла гэтай пароды складае 3/4 усяго пагалоўя.

Гэтыя правілы маюць велізарнае значэнне ў жывёлагадоўлі. З іх вынікае, што на расплод павінна быць прызначана толькі найлепшая жывёла, якая можа перадаць нашчадкам добрыя якасці.

Прыклад. Наша карова дае 2200 літраў малака ў год. Калі скрыжуем яе з абы якім бугаём (а яшчэ ёсць у нас не зарэгістраваныя бугаі невядомай якасці і пароды), дык яе дачка можа абніжыць малочнасць: тады нават вельмі добры корм не павінна значна павысіць надой малака. Калі карову скрыжаваць з бугаём з капуляцыйнага пункта (значыць, ён паходзіць ад каровы, якая давала каля 4.500 літраў малака), нашчадак павінен адзначацца яшчэ большай малочнасцю. Іменна ў гэтым заключаецца сэнс працы ў жывёлагадоўлі. Чалавек можа нейкім спосабам уздзейнічаць на паляпшэнне якасцей жывёлы. Бо ж вядома, што тысячы год назад карова дабала толькі столькі малака, колькі трэба было для цяляці. Чалавек прыручыў яе, выкарыстаў зменнасць арганізма і дабіўся нават такіх надояў малака, якія пераўзыходзяць 10 000 літраў у год.

На жаль, не ўсе жывёлагадоўцы разумеюць, якая розніца паміж скрыжаваннем з добрым бугаём і не праверaным. Людзі вядуць кароў да нелегальных расплоднікаў і гэтым самі сабе робяць шкоду. Часта людзі проста не згаджаюцца на штучнае асемяненне. А вядома, што яно шырока практыкуецца ў перадавых краінах (Галандыі, Даніі, Англіі і інш.).

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

100 мільёнаў дрэў на Тысячагоддзе

Зялёны прыяцель

Каб садзіць дрэвы пры дарогах, засаджваць адлогі, пяскі патрэбны саджанцы. Таму так важным сталася ў нас ад пару год закладанне гадавальнікаў. На пачатку яны займалі плошчу 44 гектары (год 1959), цяпер маем 198 гектараў гадавальнікаў. Зараз не патрабуем прывозіць сажанцаў здалёк, з іншых ваяводстваў.

У г.г. 1960—1964 пасаджана ў Беластоцкім ваяводстве 2 мільёны 790 тыс. штук дрэў.

Цяпер усё больш гаворым аб комплекснай пасадцы дрэў. Такая пасадка ўжо эксперыментальна праведзена ў вёсках Алексін і Гацькі ў Бельскім павеце і яе цяпер усё больш прапагуюць улады. Комплексная пасадка прыносіць найлепшыя карысці.

Каб зацікавіць вёску комплекснай пасадкай, праводзяцца розныя конкурсы з узнагародамі.

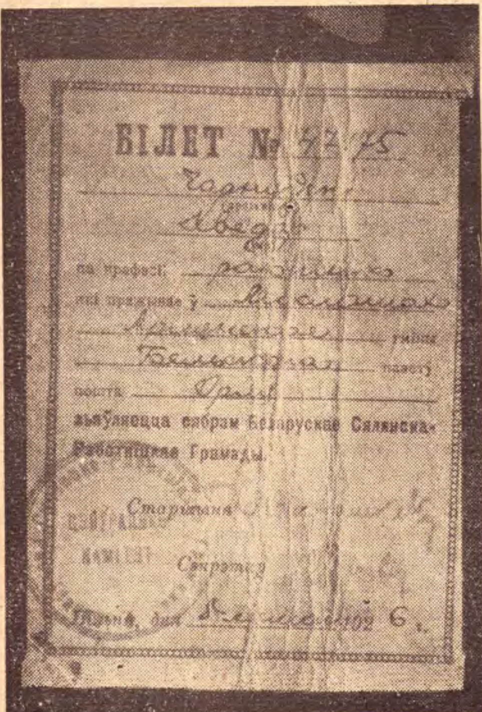
Што прынясуць бліжэйшыя гады 1965—69? А вось. У год у сярэднім будзем садзіць 700 тысяч дрэў і 300 тысяч кустоў. Як на нашае ваяводства (зямлі кепскай мы маем нямала) гэта невялікая колькасць. Але трэба працаваць сістэматычна і пастаянна, і вынікі будуць лепшыя. (вл)

АУТОБУС

Дашы з'яўляюцца апошняй вёскай Гайнаўскага павета на шашы Бельск — Сямяцічы. Жыццё патрабуе безупынных кантактаў з сядзібай павета, а кантакты патрабуюць адпаведных сродкаў камунікацыі. Некалькі месяцаў таму назад паміж Гайнаўкаю і Дашамі хадзіў раз у суткі аўтобус, якім можна было даехаць так да Кляшчэляў — сядзібы грамадскай рады нарадовай, як і да сядзібы павета. З увядзеннем новага «раскладу» ПКС гэты аўтобусны курс чамусьці зліквідавалі. Аўтобусы ж, якія ідуць з Сямяціч у Бельск зазвычай так у Дашах перапоўнены, што нельга ў іх увапхнуцца. Такім чынам Дашы і акалічныя вёскі (Грузка, Пятроўшчына, Жукі, Пагрэбы) асталіся без магчымасці спалучэння з павятовым цэнтрам. Жыхары Дашоў дамагаюцца ад улад вярнуць ранейшы курс аўтобуса паміж Гайнаўкаю і Дашамі. І маюць рацыю. (п)

ДА 40-ГОДДЗЯ БСР ГРАМАДЫ

АРЫШТЫ І ПРАЦЭСЫ І ТУРМЫ

БІЛЕТ №
сябрам Беларускае Сялянска-Работніцкае Грамады.

Членскі білет грамадаўца Хведара Чарняўскага з Міклашоў.

Некалькі месяцаў пасля майскага перавароту санацыя зрабіла атаку на Грамаду.

Ноччу з 14 на 15 студзеня 1927 года былі зняволены паслы Грамады: Браніслаў Тарашкевіч, Сымон Рак-Міхайлоўскі, Пётр Мятла і Павел Валошын, а таксама пасол Незалежнай сялянскай партыі — Галавач, а толькі 25 студзеня на сеймавай сесіі была пастаўлена справа пазбаўлення іх пасольскіх мандатаў.

У абароне арыштаваных паслоў Грамады разгарэлася барацьба ў сейме. Між іншым, у гэтай справе выступаў Ю. Чашэйка - Сахацкі, выдатны дзеяч КПП.

У адным са сваіх выступленняў сказаў: «Уношу прапанову ў справе вотум недаверлівасці для ўрада Пілсудскага. Арыштоўваючы паслоў Тарашкевіча, Рак - Міхайлоўскага, Валошына, Мятлу і Галавача ён даказаў, што гэтае праследванне беларускага насельніцтва праводзіцца для выгады польскіх памешчыкаў, зуброў «ускраіны» Польшчы».

«Памыляецеся панове, калі думаеце, што рэпрэсіі здолеюць затрымаць вызваленчы рух народа» — сказаў Ю. Сахацкі. У гэты час паліцыя зрабіла шмат масавых арыштаў у 20 паветах Заходняй Беларусі. Арыштавана звыш 1000 актывістаў Грамады.

У Бельскім павеце ў гэтую ноч былі арыштаваны: Уладзімір Харкевіч з Міхнаўкі, Сяргей Пісарэвіч, Павел Шпаковіч, Антон Шпаковіч, Павел Валкавыцкі з Белавежы, Рыгор Волчык з Гайнаўкі, Яноўскі са Старога Беразова, Рыгор Дзянісюк і Кучко з Махнатага і шмат іншых.

У час арыштаў паліцыя падкідала камуністычныя адозвы дзеячам Грамады. Так зрабіла ў час арышту Пісарэвіча, Паўла Валкавыцкага і дзесяткаў іншых. Правакацыя, аднак, не ўсюды ўдалася. Калі з'явілася паліцыя ў Яноўскага ў Старым Беразове і заявіла, што будзе праводзіць рэвізію, таму што як быццам у гэтым доме маюць быць камуністычныя лістоўкі, Яноўскі згадзіўся на рэвізію з умоваю, што будуць пры гэтым прысутнічаць сведкі. Пасля доўгіх спрэчак прывялі двух сялян. Паліцэйскія нервова перакідалі пасцель, адзенне і бялізну ў шафе. Раптам адзін з іх наткнуўся на дакументы, якія ляжалі ў шуфлядзе стала. Пачаў бегаць па пакою і крычаць: «А гэта што за дакументы?» Яноўскі спакойна адказаў: «Прагледзьце сабе іх больш дакладна на пастарунку, а зараз прашу пры сведках праверыць, што тут ёсць, а потым запакаваць і запячатаць сургучом (залякаваць)». Паліцэйскі нервова перакідаў дакументы — былі гэта метрыкі, старыя легальныя газеты і ўсялякія квітанцыі. Вочы ўсіх накіраваныя былі ў той час на рукі паліцэйскага. Раптам нязручным рухам з рукава вытрас ён на падлогу скручаны пачак лістовак. Прысутныя ў хаце з абурэннем крыкнулі: «Пан паліцэйскі няхай не падкідае нам лістовак»...

Факт быў відавочны, паліцэйскі хацеў падкінуць лістоўкі. Скампраметаваны паліцэйскі хутка сабраў рассыпаныя па падлозе лістоўкі і схаваў іх у кішэню. Рэвізіі больш не праводзілі. Але Янкоўскага

ДАДАТАК «НІВЕ» ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ
№ 28 (389) 11 ЛІПЕНЯ 1965 г.

У гэтым годзе ніхто не наракае, што суха. Дождж лье амаль штодзень. Вясковыя каналы паабапал дарогі ператварыліся ў сапраўдныя рэкі. Гэта рай для дзяцей. Тут і папяровы караблік можна пусціць, а нават звычайную трэску. Далёка плыве, толькі глядзі.
Вось, напрыклад, так выглядала прыдарожная канава ў Райску.

ПАЗНАЁМІМСЯ

Пазнаём мяне з сябрамі і сяброўкамі. Я вучаніца V-га класа. Люблю чытаць «Ніву» і «Зорку». Часта спяваю беларускія песні.

Мураўка Валя
вёска Крывяцічы
пошта Орля
пав. Бельск Падляшскі

Дарагая «Зорка!»

Пішу да цябе і прашу каб ты пазнаёміла мяне з сябрамі і сяброўкамі з СССР і з іншых школ Беласточчыны. Я хаджу ў VI клас. Люблю чытаць кніжкі, газеты і спяваць песні.

Анатолій Раманюк
в. Дубяжына
поч. Грыгароўцы
пав. Бельск

Пішу да цябе і хачу каб ты мяне пазнаёміла з сябрамі і сяброўкамі з іншых школ. Вучуся ў пятым класе пачатковай школы. Люблю чытаць «Зорку» і «Ніву».

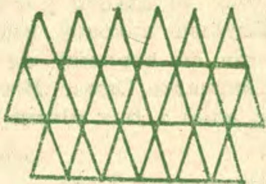
Юра Філіпюк
в. Вітава 14
пошта Арэшкава
пав. Гайнаўка.

Дарагая «Зорка», пазнаём мяне з сябрамі і сяброўкамі з іншых школ. Я вучуся ў 7 класе ў Круглым Ляску. Ахвотна чытаю «Зорку» і «Ніву». Я хачу перапісвацца з сябрамі і сяброўкамі.

Яўген Васько
в. Круглы Лясок
пошта Юшкавы Груд
пав. Беласток.

А★Д★Г★А★Д★А★Н★К★І

Паспрабуйце намаляваць гэтую фігуру, не адрываючы алоўка ад паперы. Памятайце, што нельга перакрэсліваць фігуркі і нельга правесці два разы па адным месцы.

Прыглядзіцеся, з якіх дэталяў зроблены робат. Пералічыце іх.

Адказ на адгаданку з папярэдняга нумара.

Адрас рэдакцыі: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. „Zorka".

АЛЕСЬ ЯКІМОВІЧ

ПРЫГОДЫ ХЛОПЧЫКА ІЛАРЫКА

Іларыку споўнілася восем гадоў. Ён ужо скончыў першы клас. А усё яшчэ ніяк не мог са сваімі дзіцячымі хваробамі расстацца. То адна, то другая чапляецца. Прастуда ж, дык тая і з дому, як кажуць, не вылазіць.

— Вы яго занадта песціце, — казалі дактары Іларыкавай маме. — Хлопца загартоўваць трэба. Вязіце яго ў вёску, дзе лес, рэчка, поле. Дайце яму волю і прастор. Няхай пабегае босым па сырой зямлі і роснай траве.

— Дык ён жа прастудзіцца!.. — палохалася маці. — Ён у мяне кволы.

— Не бойцеся. Улетку не прастудзіцца.

Маці ўсё ж паслухала дактароў і пачала збірацца на летні адпачынак. Лепш, вядома, вырашыла яна, паехаць не ў вёску, а ў дом адпачынку. Там і дактары на месцы, і бібліятэка, і кіно, і галоўнае — самой варыць не трэба.

Як Іларык на каня садзіўся

І вось яны ў доме адпачынку.

Цяпер заставалася толькі паслухаць дактароў — даць Іларыку волю і прастор.

Маці так і зрабіла. Сама засела за прыгодніцкія раманы, а Іларыку сказала:

— Ідзі гуляй. Толькі глядзі, сам без мяне не купайся.

Гуляць тут было дзе. Прастору хоць адбаўляй. Не тое, што ў горадзе.

У першы ж дзень Іларыка зацікавіла падсобная гаспадарка дома адпачынку. Яна знаходзілася на прыгожай лясной паляне. Там рос зялёны сад, а паміж дрэвамі — капуста, буракі, морква. Збоку палянкі, пры самым лесе, стаялі гаспадарчыя будынкі, скляпы, цяпліцы. І тут жа, на густой мураве, пасвіўся конь каштанавай масці.

Конь зацікавіў Іларыка больш за ўсё іншае.

Іларык нарваў жменю травы. Конь падпусціў яго зусім блізка да сябе і асцярожна ўзяў траву з рукі сваімі мяккімі губамі. З'еў, чмыхнуў, нібы падзякваў хлопцу, і, сагнаўшы хвастом мух, зноў пачаў скубаць траву.

Іларык нарваў яшчэ большую жменю травы. Конь ахвотна прыняў і гэты пачастунак. «Вось каб праехаць на ім вярхом!» — падумаў Іларык.

Ён ужо мерыўся як-небудзь ускочыць коню на спіну. Але тут падышоў конюх дзядзька Рыгор.

— Не лезь да каня, — строга сказаў ён, — Яшчэ ўбрыкне.

Іларык адышоўся ад каня. Але ён быў не такі хлопчык, які можа лёгка адмовіцца ад таго, чаго моцна захоча. Ён толькі чакаў зручнага выпадку.

Чакаць прыйшлося не доўга. Неўзабаве конюх завёў каня ў хлеў і прывязаў да кармушкі з аўсом. А сам пайшоў да хаты.

Іларык заглянуў у хлеў. Цяпер яму ніхто не перашкаджаў. Але як жа ўзлезці на каня? З зямлі на яго не ўскочыш. Хлеў быў пусты і прасторны. Нідзе ніводнай перагародкі. Толькі зверху, на вышках, ляжала сена.

«А што, калі ўзлезці на вышкі, а адтуль — на каня! — падумаў Іларык. — Не ўдалося праехаць, дык хоць пасяджу на ім».

Ён так і зрабіў. Узлез па сцяне на вышкі, рассунуў дошкі насупраць каня і скокнуў яму на спіну.

Конь не чакаў такога нападу на яго зверху. Ён захроп, узвіўся на дыбы. Павады трэснулі, і конь затойсаў па канюшні, як ашалелы. Іларык зваліўся з яго ў першы ж момант і вывіхнуў нагу.

Убачыў конь Іларыка пад нагамі і пачаў супакойвацца. Дык вось хто яго так напужаў. А ён ужо думаў — рысь ці сам воўк скокнуў яму на спіну. Бо з людзей яшчэ ніхто ніколі так на яго не садзіўся.

Іларык адпоўз у цёмны куток і заплакаў ад болю і крыўды, што так няўдала ўсё скончылася. Нага пачала апухаць і моцна балела. Ісці дадому ён не мог.

Пасля абеду вярнуўся конюх дзядзька Рыгор. Бачыць — стаіць конь з адарванымі павадамі, вушамі стрыжэ.

— Што з табою, каштан? — здзівіўся конюх. — Гэта ж так павады абарваць! Ці не напужаў цябе хто?

Расчыніўшы насцеж дзверы, дзядзька Рыгор абвёў вачыма хлеў. І адразу ўбачыў Іларыка.

— Гэта ты напужаў каня? — запытаў ён.

Іларык апусціў вочы.

— Ну і ўпарты ты хлопец! — з дакорам сказаў конюх. — Каб я гэта ведаў, то сам бы пасадзіў цябе на каня.

Ён падняў Іларыка і панёс у дом адпачынку.

МІЛАВІЦА

(частка 3)

І пайшоў далей хлапчына
з васількoвымі вачыма...

Да ракі, на Прыпяць выйшаў,
вецер хвалі ў ёй калыша.

Бачыць — човен на рацэ там.
Залатым вядзе вясельцам
гэты човен Мілавіца,
а сама, як зарніца.

Глянуў хлопец на дзяўчыну
васільковымі вачыма

і пазнаў, што вельмі мала
сонца ў небе прастаяла.

Заглядзеўшыся на дзіва,
ён і сам стаяў маўкліва.

Човен борзда ў даль імкнецца
зіхацiць пры ім вясельца.

Хлопец просіць:
— Мілавіца!
Не магла б ты супыніцца?

Супынілася, пытае:
— А бяда ў цябе якая?

Ён сказаў усё аб цудзе,
як яго паслалі людзі,

як знайшоў яе, дзяўчыну,
а цяпер напэўна згіне,

бо журба ўпадзе на сэрца
і не выйдзе аж да смерці...

Мілавіцу хлопец просіць
на сваю радзіму ў госці:

— Хай пабачыць свет і людзі,
што такой няма й не будзе.

Дай у сэрца мне надзею.
Не забуду век цябе я...

А яна яму на гэта
адказала словам ветлым:

— Маім ножкам будзе зімна.
Чаравічкі прынясі мне.

Ты зрабі з пясочку мне іх,
выйду я тады на бераг.

Як на ножкі іх абую
да цябе і павандрую.

А цяпер ізноў паеду,
не шукай майго ты следу.

У руцэ яе вясельца,
а журба ў хлапцовым сэрцы...

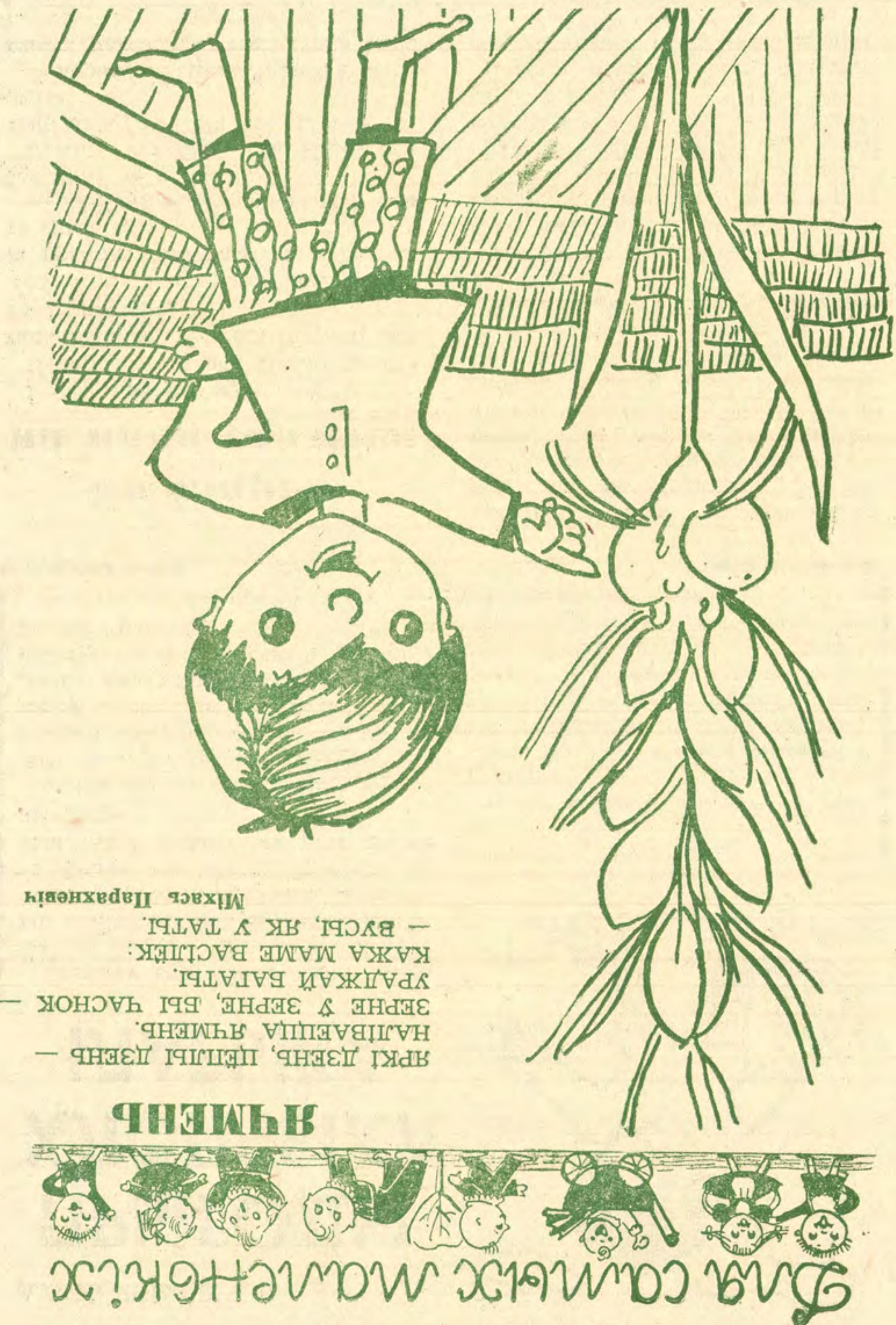
(Працяг за тыдзень)

Для самых маленькіх

ЯЧМЕНЬ

ЯРКІ ДЗЕНЬ, ЦЁПЛЫ ДЗЕНЬ —
НАЛІВАЕЦЦА ЯЧМЕНЬ.
ЗЕРНЕ Ў ЗЕРНЕ, БЫ ЧАСНОК —
УРАДЖАЙ БАГАТЫ.
КАЖА МАМЕ ВАСІЛЁК:
— ВУСЫ, ЯК У ТАТЫ.

Міхась Парахневіч

Паглыбляй свае веды

Кветка ратуе людзей

На схілах аднаго з дзеючых вулканаў на востраве Ява расце кветка — каралеўская прымула. Жыхары навакольных вёсак даўно заўважылі, што як толькі кветка пачынае распускацца, неўзабаве адбываецца вывяржэнне вулкана.

Таму людзі, калі ўбачаць, што прымула зацвітае, адразу ж пакідаюць свае хаты і пераходзяць у надзейныя сховішчы. За шмат дзесяткаў год добрая кветка ні разу не ашукала людзей.

Сакрэт гэтага дзіва просты: кветка загадзя адчувае самыя нязначныя награванні тоўшчы горных парод.

Ратуючыся ад небяспекі

Яшчарка гатова адцурацца хваста, каб толькі вырвацца з рук чалавека, які яе злавіў. Хвост у яшчаркі адрастае. У трытонаў аднаўляецца не толькі хвост, але і сківіцы, нават вочы. У рака адрастае адарваная клюшня.

Гэта таму, што жывыя арганізмы маюць здольнасць аднаўляць свае пашкоджаныя часткі.

Вера Іванюк

Вера Іванюк вучылася ў гэтым годзе ў І класе. Вучылася наздрэнна, перайшла ў другі клас і цяпер мае заслужаны адпачынак. Вера ведае, што ў час канікул можна больш памагчы маме. І ахвотна гэта робіць. Як толькі скончыліся заняткі, яна ўзяла пад сваю апеку свайго малодшага брата. І мама ёй за гэта вельмі ўдзячна. Вера дапамагае маме і ў хаце ў штодзённых работах, на панадворку.

в. Маліннікі

Пішуць школьнікі

Дарагая «Зорка»!

Пішуць да цябе вучні першага класа з Зубава. Прабач, што мы да цябе не напісалі пісьма. Дагэтуль мы не ўмелі добра пісаць. Цяпер будзем пісаць да цябе часцей. Вельмі дзякуем Табе за здымкі, якія ты нам прыслала. Мы самі ўжо чытаем беларускія кніжкі і «Зорку». Вельмі яна нам падабаецца. Некаторыя з нас выпісваюць «Ніву». Аб жыцці нашага класа напішам у наступным пісьме.

Вучні першага класа з Зубава

Наш клас найпрыгажэйшы

У мінулым годзе мы ўсім класам садзілі лес у ваколіцах Крыніц ля Міхалова. Мы працавалі цэлы дзень і зарабілі 300 злотых. За гэтыя грошы мы зрабілі рамонт у сваім класе, каб наш клас быў найпрыгажэйшым. Калі заробім яшчэ грошай, дык паедзем на экскурсію ў Беласток.

Юра Буйко
Міхалова

ЗОРЧЫНА ПОШТА

Грыша Парфенюк, в. Хітра. — Вершы твае вельмі слабыя. Друкаваць іх нельга. Пішы лепей прозай і канкрэтна.

Па слядах кутка „Пазнаёмімся“

Мяне зацікавіла пытанне, як ідзе перапіска ў дзяцей, якія пісалі ў куток «Пазнаёмімся». З гэтым пытаннем я звярнулася да дзяцей у Райску.

Коля Якубюк паказаў мне свае пісьмы, якія ён атрымаў ад дзяўчынкі з Савецкага Саюза. Вось, для прыкладу, адно з тых пісем:

«Здравствуй Коля!

Твоё письмо я сегодня получила и сразу же решила дать ответ.

Когда я получила твоё письмо, я его показала папе. И он мне рассказал, что во время Великой Отечественной войны он освобождал город Ломжу. Он передаёт большой сердечный привет всему польскому народу.

Мой папа освобождал многие города Польши (Соколка, Гданьск). Он был тяжело ранен под городом Ломжа. Несколько раз был в Варшаве.

Коля, у нас в школе абьявили конкурс на то, чей класс больше собирает фотографий героев Великой Отечественной войны. Наш класс уже собрал три фотографии героев.

Коля я тебе пришлю почтовых марок. Я собираю фотографии артистов. У меня их 400 штук.

Я выписываю газету «Юный ленинец».

В нашем городе каждый год праходят алимпиады по художественной самодеятельности. В этом году наша школа заняла первое место.

До свидания
Наташа Кондрахина»

БЫВАЕ і ТАК

Нетупа — гэта адна з найбольш аддаленых ад цэнтра павета вёска на Сакольшчыне. Існуе тут сямікласная школа, ў якой працуе толькі двух штатных настаўнікаў. Каля 28 вучняў вучыцца беларускай мовы. У сувязі з тым, што класы нешматлікія, трэба спалучаць па тры класы на адзін урок. На некаторых прадметах вучыцца разам і па чатыры класы. Такія ўмовы напэўна памяншаюць вынікі працы настаўнікаў. А і школа працуе ў прыватных памяшканнях, што не дазваляе на поўнае выкарыстанне навуковых дапаможнікаў. Калі мы спыталі кіраўніка школы пра вынікі навучання, ён адказаў не хваляючыся: — У прошлым годзе ўсе нашыя абсальвенты паступілі ў сярэднія школы.

І гэта хіба найлепшая ацэнка працы настаўнікаў. Прыклад Нетупы пераконвае яшчэ раз у тым, што аб выніках навучання перад усім вырашаюць настаўнікі. (к)

ТОЛЬКІ 123!

У трамадскай бібліятэцы ў Клюковічах, Сяміціцкі павет, налічваецца 3.528 кніжак, у тым ліку 123 кніжкі на беларускай мове. Асабліва мала ёсць беларускай дзіцячай літаратуры, якую вельмі ахвотна чытаюць вучні мясцовай школы, у якой выкладаецца прадмет беларускай мовы.

А, так пашчырасці кажучы, у Клюковічах увогуле смешна мала беларускіх кніжак, хаця грамадская рада не мае нічога супроць таго, каб купіць іх больш. (ся)

ВАКЗАЛ У БЕЛЬСКУ

Нарэшце пачынаюць апрацоўваць планы будовы прыгожага вакзала ў Бельску. Стары вакзальны будынак быў знішчаны ў час апошняй вайны, засталіся па ім толькі рэшткі фундаментаў і цэментавыя сходы.

Бельскі вакзал знаходзіцца ў звычайных, счарнелых «бараках». Але ўжо надоўга так будзе... Маем надзею, што нядоўга. (ся)

НА РАХУНКУ НЕ ПУСТА

Маюць ужо ўласны банкаўскі рахунак у НБП. На ім 200 тысяч — таксама з уласнай кішэні. Гэта на дом культуры, які ў Кляшчэлях пачне будавацца ў III квартале гэтага года.

У доме будзе: вялікая зала з вялікай эстрадай (79 кв. м), 3 пакоі для калектываў, кавярня (66 кв. м). Цэлы дом будзе каштаваць каля 2 мільёнаў зл. (вл)

30 НА 50

З 50 абсальвентаў Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы 30 ідзе вучыцца далей. Кірункі — тэхнічныя і сярэднія школы пасля матуры. (вл)

ЛЕТА 1965 У БЕЛАВЕЖЫ

Найбольшая вуліца Стачок будзе перабудавана генеральна і атрымае сучаснае асвятленне. 400 тысяч зл. белавежанцам даў Прэз. ВРН з бюджэтнай надвыжкі.

Асвятленне вуліцы зробіць беластоцкі «Энергетык», а асабіста дыр. Петрашаку прасілі ў Белавежы падзякаваць за ўсё. (вл)

ПАЎЛАЎСКАЯ ПАЖАРНАЯ КАМАНДА

Пажарная каманда ў Паўлах існуе 18 гадоў. За гэты час праходзіла яна розныя перыяды ў сваёй дзейнасці: былі гады вялікай актыўнасці і гады застою і бяздзеяння. Зараз пажарная каманда ў Паўлах адносіцца да самых лепшых у аколіцы. Налічвае яна 23 члены, згуртаваных у дзвюх секцыях. Пажарнікі пад кіраўніцтвам свайго праўлення, якое ўзначальваюць прэзас Мікалай Алексеюк і начальнік Іван Харытанюк, добра прыслужваюцца ў ахове грамадскай маёмасці ад пажараў, якія, на жаль, часта здараюцца ў вёсках. У акцыі адзначаюцца яны дысцыплінаю, пільнасцю, адвагай і баёвасцю. І так, напрыклад, на апошнія пажары ў вёсках Астроўкі і Канюкі пажарнікі з Паўлаў першыя прыехалі і першыя падлучылі мотапомпу да вады.

Арганізацыйныя справы ў камандзе вядуцца таксама добра: залажылі патрэбную дакументацыю, членскія складчыны за 1965 год ужо аплацілі, сходы адбываюцца сістэматычна. З ініцыятывы пажарнікаў жыхары нашай вёскі грамадскім чынам пабудавалі прыгожую рамізу, у якой знаходзяцца пажарніцкія прылады: мотапомпа, вужы і каскі. Гэты грамадскі чын заслугоўвае на асаблівае падкрэсленне, таму што ён зрэалізаваны без дапамогі рады нарадовай і Павятовага аддзела пажарных каманд. Жыхары нашай вёскі самі пастараліся аб патрэбныя матэрыялы: цэмент, дошкі, бэлькі, самі выканалі фаховыя і нефаховыя работы. Найбольшы ўклад пры пабудове рамізы ўнеслі прэзас Мікалай Алексеюк, Міхал Харытанюк, Пётр Яканюк і іншыя.

Аднак у Паўлаўскіх пажарнікаў не ўсё ўкладаецца добра. Маюць яны сур'ёзны клопат. Пабудавалі ўласнымі сіламі рамізу, заінсталявалі электрычнае святло і «сілу» на трывожны сігнал, аднак дагэтуль у сваіх улад не могуць дапрасіцца трывожнай сірэны, а ў саміх на яе пакупку не хапае грошай. Паддаем гэтую справу пад развагу павятовага аддзела пажарных каманд у Бельску Падляшскім і думаем, што гэты аддзел, беручы пад увагу грамадскую паставу паўлаўскіх пажарнікаў, прыйдзе ім з дапамогай і знойдзе ў сваім бюджэце патрэбную грашовую суму на пакупку трывожнай сірэны. Гэта проста сорамна пры сучаснай тэхніцы склікаць людзей на трывогу б'ючы камнем у жалезнае калясо.

Мікалай Алексеюк і Пётр Яканюк малююць дзверы рамізы.

Тэкст і фота СЯРГЕЯ ФІЛІПЮКА

Славяншчына

Ваяводскае праўленне Польскага археалагічнага таварыства супольна з Куратoрыяй арганізавала конкурс на рысункі, мадэлі, копіі забыткаў і гарадзішчаў. Конкурс вязаўся з Тысячагоддзем Польскай Дзяржавы і даў цікавы плён: 17 прац было ўзнагароджана, а 12 адзначана.

Безапеляцыйна першае месца заняў Тэхнікум электрычны ў Беластоку, вучні якога з дрэва і саломы выканалі пястоўскія манеты, зрабілі мадэль даўняй славянскай хаты.

Вучань са Старасельцаў, Рожка, выканаў статую Святовіда (найважнейшы бог даўных славян) у гіпсе.

Узнагароджаныя працы будуць экспанавацца на цэнтральнай выстаўцы ў Варшаве. (вл)

Быў хлеб і соль...

НЕСАЛАМЯНЫ АГОНЬ

Была радасць і ўрачыстая хвіліна.

Былі госці з Варшавы, з Беластока, з Бельска, з Градалёў, з Кошак.

Быў Ціхон Слійко-першы з Кошак, што заняўся прадукцыяй саламяных мат, піянер гэтай справы ў Бельскім павеце, які на парозе свежай святліцы з глыбокімі вачыма прывітаў высокага госця з Варшавы.

Госць з годнасцю сімвалічна адкрыў святліцу...

...І быў добры свежы хлеб і соль на талерцы ў руках Тоні Плуг у падляшскім уборы, як 100 год таму. Людзі ламалі хлеб, мачалі ў соль і клалі ў рот.

Такі быў вельмі ўрачысты момант, калі мы адведалі Кошкі аднаго летняга дня.

Святліца пахла саломай і бэзам. Сталы і крэслы ў цапэльёўскім стылі, на сценах мясцовыя маты і лыжкі з дрэва, над галавой папяровы і каляровы павук.

У кошкі прыехалі ўсе з Бельска, дзе адбыўся сход членаў Аб'яднання саматужнікаў, на якім мой блакнот папоўніўся цікавымі дадзенымі: 17 з палавінай мільёнаў зл. плыве ў кішэню саматужнікаў, якія выконваюць сваю працу ў 68 вёсках, галоўным чынам Бельскага павета. Кошкі-старэйшы і самы вялікі цэнтр па прадукцыі саламяных мат. Беласточчына (дакладней — паветы Бельскі, Гайнаўскі, менш Сямяціцкі, мала Беластоцкі і Сакольскі) робіць многа рэчаў, але 97,5 прац. — гэта прадукцыя з саломы: маты і каробкі рознага фасону. Бельскі павет дае 64 прац. агульнай прадукцыі. Штомесяц у гэты павет усякае за такія вырабы 1300 тыс. зл.

Апошні час даў новыя пункты Бельшчыне: Міклашы, Канюкі, Шчыты, Крывяцічы, Орля будуць спецыялізавацца ў вырабе кошыкаў і каробак.

Заграніца многа купляе ў нас вырабаў народных творцаў. У гэтым годзе яны хочуць улажыць у скарб дзяржавы сваю цаглінку, якая раўняецца 7 мільёнам злотых.

Усё гэтае ад саматужнікаў, а для іх?

Для іх — успомненая святліца ў Кошках, у якой працуе кошкаўска-градалёўскі хор. Уборы яму купіла Аб'яднанне ў Беластоку. У вёсцы Якубоўскае яно ж будзе будаваць школу. У Бельску на скупачным пункце арганізуе дэнтыстычную амбулаторыю і святліцу. У Беластоку будзе павільён з пастаяннай выстаўкай народных вырабаў і кіёскам з дробнымі рэчамі, для пакупкі, таксама нашых творцаў.

Цікавае і эканамічна карыснае рамяство Беласточчыны развіваецца, прыносячы нам славу і грошы.

Вера Леўчук

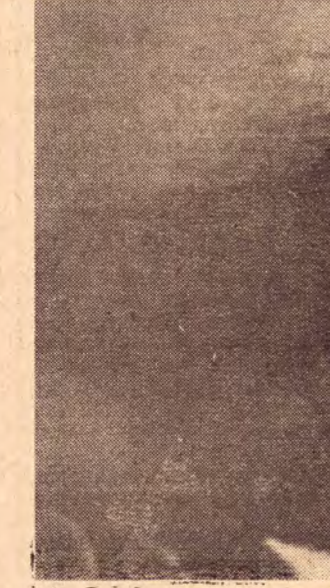
★ ★ ★

арыштавалі. Ноччу пачаліся допыты грамадаўцаў у бельскай «дэфе». Яны былі адданы на мучэнні. Яноўскі катаваны быў некалькі гадзін. Білі яго палкамі па галаве і плячах. Калі страціў прытомнасць, адлівалі яго вадою і адначвалі далей катаванні.

У Беластоку ў час катаванняў Сяргеў Пісарэвіч меў крывацёк.

Працэс над дзеячамі Грамады працягваўся ад лютага да мая 1928 года.

У час судовага разбору, які стаўся трыбунаю абвінавачання і выкрывання буржуазіі і яе палітыкі дзеячамі Грамады, у абароне 56 абвінавачаных выступіў, між іншым, вядомы абаронца камуністаў адвакат Тэадор Дурач. 11 мая 1928 г. выступаючы з абарончаю прамоваю сказаў:

Рыгор Волчык забіты паліцыяй

«Гэта не агітатары стварылі Грамаду, але стварыў яе голад зямлі. Не Тарашкевіч стварыў Грамаду, але Грамада Тарашкевіча»...

Абарончае выступленне Дурача дэмаскавала не адзін аргумент буржуазнага суда.

Акфуговы суд прысудзіў Паўла Валошына, пасла на сейм у 1922—1926 гадах, члена сакратарыята Цэнтральнага Камітэта БСР Грамады ў 1928 г. — на 12 гадоў турэмнага зняволення, а разам з ім Паўла Бяломыза з Астоўя (Сакольскі павет) і Аляксандра Зданюка — прэзаса гуртка ў Ячне (Сакольскі павет), Грэся — прэзаса ПК Грамады ў Беластоку на 4 гады турмы, Козіча — прэзаса гуртка ў Стрэльчыках (Сакольскі павет), Аляксандра Вашкевіча з Белавежы на 5 гадоў турмы, Васіля Шкодзіча — сакратара ПК Грамады ў Ваўкавыску, даверануюо асобу ЦК БСРГ, Сяргея Пісарэвіча з Белавежы, Якімовіча, Шушкевіча, Паддубніка і Драгуна — дзеячоў Грамады Гродзенскага павета на 6 гадоў турмы, Сцяпана Шчыглінскага — скарбніка ПК Грамады ў Ваўкавыску, даверануюо асобу ЦК БСРГ, Уладзіміра Харкевіча — прэзаса гуртка Грамады ў Міхнаўцы, Сцяпана Янкоўскага — прэзаса гуртка ў Церахновічах (Ваўкавыскі павет), Аляксандра Патоцкага — прэзаса гуртка ў Гранастаевічах (Ваўкавыскі павет), Астроўскага — сакратара гуртка Грамады ў Міхалове, Сянкевіча — дзеяча Грамады ў Беластоку і Ёзіка Баліцкага — прэзаса ПК Грамады ў Гродне на тры гады турмы.

Аднaчасова прысудзілі ім грашовыя кары ў граніцах ад 600 да 160 злотых.

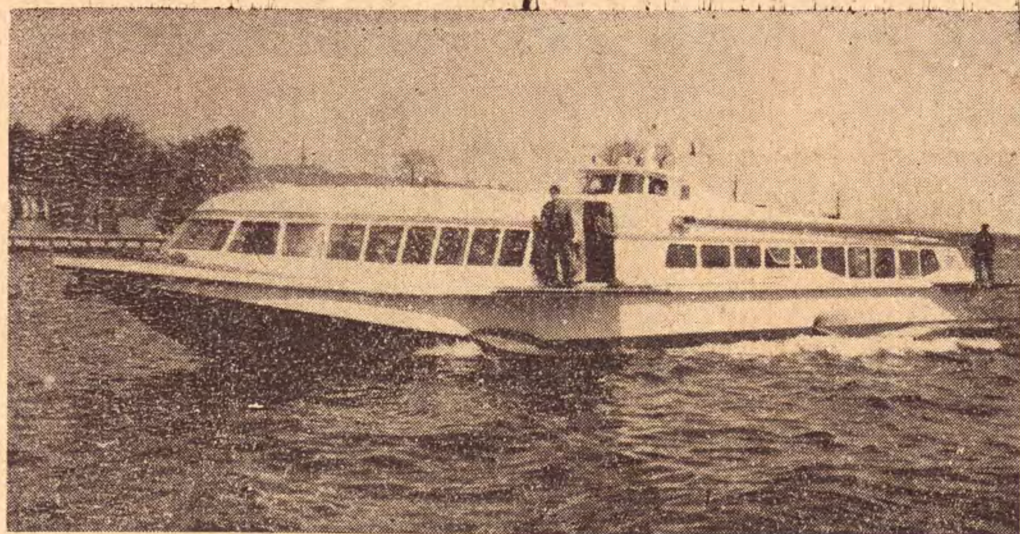
Барацьба ў абароне грамадзўцаў пасля аб'яўлення прыгавору не слабела на сіле.

Цэнтральны Камітэт КПП у адозвах заклікае рабочы народ Польшчы да масавых пратэстаў супраць бяспраўя буржуазіі. Пад націскам гэтай масавай кампаніі апеляцыйны суд прыгаворы трохі памякчыў, але большасць дзеячоў Грамады заставалася ў турмах. Хворага Пісарэвіча вызвалілі з турмы за высокі грашовы залог. Грошы на гэта дала партыя. Паколькі ён быў цяжка хворы, партыя выслала яго нелегальна на лячэнне ў СССР. Выслалі яго на Крым. Савецкія лекары стараліся зрабіць усё, каб выратаваць жыццё Пісарэвіча, але гэта ўжо ім не ўдалося. Пасля некалькіх месяцаў памёр.

Афіцыяльна Грамаду аб'явілі па-за законам у сакавіку 1927 года. Не ўдалося, аднак, санацыі паўстрымаць радыкалізацыю сялянскіх мас. Пад кіраўніцтвам КПЗБ вялі яны надалей барацьбу з нацыянальным і грамадскім прыгнётам.

Грамада і яе дзейнасць з'явілася адным з найбольшых дасягненняў польскага рэвалюцыйнага руху ў міжваенны перыяд.

Б. НІКІЦЮК

„ЗРЫЎ"

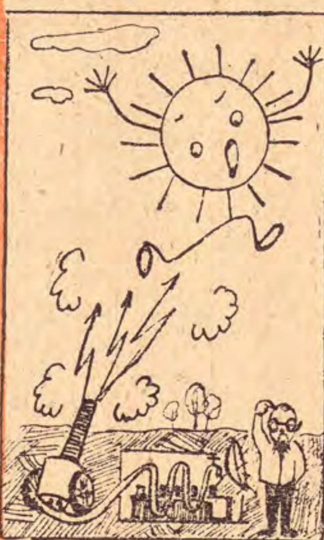
На балтыйскія воды выйшаў вадалёт «Зрыу» — першы польскі карабель такога тыпу. Малы, белы, стройны, вельмі зграбна сканструяваны. Забірае 70 пасажыраў, хуткасць 70 км. у гадзіну.

«Зрыў» збудавана ў Гданьску і ў наступнай 5-годцы будзем мець некалькі такіх вадалётаў.

Першы польскі вадалёт курсуе на трасе Шчэцін—Свінауйсце — Шчэцін.

(авл)

Мала, але цікава

Мільярды мільярдаў градусаў

Доўгі час лічылася, што чалавек на зямлі не дасягне тэмпературы сонца (5 000 градусаў). Але... чаго чалавек не дасягне, калі захоча. Пры дапамозе збудаванага сабой лазера (квантавы генератар), чалавек дасягнуў тэмпературу, якую можна запісаць з дапамогай 25 нулёў (спрабуйце!). Такой тэмпературы яшчэ не знайшлі вучоныя ў сусвеце. Тэмпература лазера аказваецца ярчэйшай ад сонечнай у 100 мільярдаў мільярдаў разоў.

Цукеркі растуць на дрэве

Дрэва найперш расло (і расце) у Карэі. Яго прывезлі (і прынялося) у Азербайджан. На дрэве растуць цукеркі. Яго бу равата - чырванаватыя плады маюць у сабе 47 працэнтаў цукру. Які ласунак! Азербайджанцы пастанавілі шырэй развесці ў сябе цукеркавае дрэва. (вл)

ДОКТАР „honoris causa"

Часта чытаем і чуем такія словы. Ведаем, што абазначае гэта вялікі гонар для вышэйшай установы, якая надае заслужанаму вучонаму тытул «honoris causa» і гонар вучонаму. Тут паказваем, як гэткая ўрачыстасць выглядае.

Здымак прадстаўляе момант уручэння дыплому дра «honoris causa» Медыцынскай Акадэміі ў Варшаве праф. Е. Мінкоўскаму — выдатнаму псіхіятру з Парыжа. (авл)

Сучаснасць і традыцыя

Галандкі ўмеюць спалучыць сучасную моду з народным уборам. На здымку маладая і прыгожая дзяўчына ў традыцыйным галаўным уборы і кофце з ламінату.

Навіны экрану

Канец Рыма

Фільм прадукцыі амерыканскай, зроблены з размахам. Адных касцюмаў пашыта для яго 12 тысяч. Удзел прыняло 1700 кіназвёзд, 950 коней.

Крыху гісторыі

Рымская Імперыя ў II стаг. нашай эры была самай магутнай у гісторыі свету. Да Рыма належала Заходняя і Паўднёвая Еўропа па Дунай, Паўночная Афрыка і ўвесь Бліжні Усход.

Праз 200 год ад кесара Аўгуста да Марка Аўрэлія панаваў у Рыме Pax Romana «рымскі мір».

У І-шым стагоддзі на троне кесараў засядалі дэградаваныя тыраны як Нерон, Калігула. Але ад 96 года пачалося названае гісторыкамі «залатым векам» панаванне ўладароў-філосафаў: Нервы, Траяна, Гадрыяна, Антаніна, Пія і Марка Аўрэлія. Вялі яны сістэму так званай манархіі адапцыйнай, г. зн. кесар, замест аддаваць пасля сябе трон найстарэйшаму свайму сыну, усынаўляў таго сярод сваіх прыдворных, якога прызнаваў найбольш годным панавання.

Калі верыць гісторыкам, трагедыяй Марка Аўрэлія была непапраўная нявернасць яго жонкі, Фаўсціны, і гэта зрабіла ў ім падазрэнні, ці адзіны яго сын Комад з'яўляецца яго сынам, які пасля смерці бацькі заняў бы трон. Комад быў адважны, але не ўраўнаважаны, беспашчадны і дэспатычны.

Змест фільма.

Марк Аўрэлій прызнаецца сваёй дачцы Лукілі і ўсыноўленаму Лівію, што іменна яго хоча пакінуць на троне. Завушнік Комада даносіць аб гэтым свайму пану. Наступаюць інтрыгі. Пасля смерці Марка Аўрэлія на Рым пруць ворагі. Комад аднак нічога не робіць, толькі гуляе. Да таго, аб'яўляе сябе богам. Лівій бачыць зло, але не хоча ратаваць няпэўнага трону. Комад мсціцца на ўсіх, нават родную сястру прывязвае да слупа на арэне. Яго вар'яцтвы вядуць да пройгрышу. Лівій ратуе Лукілю і ўцякаюць разам з Рыма. Лівій не хоча прыняць трону.

Яшчэ дадам, што ролю Лукілі — дачка Марка Аўрэлія — іграе Софія Лорэн. (авл)

СЯБРЫ

Выстаўка расавых сабак увайшла ўжо ў нас у традыцыю. Нашым здымкам хочам пацешыць вочы чытача мілымі сябрамі з дзвюх крайніх парод: вялікага бернардына і маленькага пекінчыка. Жывуць яны, як бачым, у дасканалай згодзе. (авл)

аляксей карпюк
ПУШЧАНСКАЯ АДЫСЕЯ

З хваляваннем чакаю на ўзлеску. Калі сцямнела, у ельніку чуецца лёгкі шолах, быццам уздыхнуў нехта. Потым два разы там свішчуць. Я адказваю.

— Алёшка, ты? — гукае мне знаёмы голас — тонкі і меладычны.

З таямнічай цемры вылазіць дужы, магутны Міцька Карпевіч з суседняй вёскі Грыбаўцы. З ім мы яшчэ пры Польшчы хадзілі на патайныя сходкі, на музыкі, да дзяўчат на вячоркі. Цяпер ён служыць леснікам.

Міцька ледзь не двухметровага ўзросту, і чалавек, якога ён вядзе, выглядае пры ім, як хлопчык.

— Знаёмцеся! — кажа сябра, як заўсёды сарамліва ўсміхаючыся, яго зубы бялеюць. — Камандзір групы, таварыш Скарыпін. Таксама Алёшка...

Паспешліва паціскаю жорсткую халодную руку незнаёмага. Ён не надта мяне разглядае. Толькі сіплым голасам фамільярна пытаецца:

— Ну, цёзка, гатоў?

— Гатоў...

— Тады давай пайшлі. Бо нам яшчэ тэпаць, ды тэпаць...

— Адно памятайце: наступным разам забераце і мяне з сабой, — нясмела напамінае камандзіру Міцька. — Абяцалі ж?!

— Забяро-ом, — без пераканання адказвае Скарыпін. Відаць, у яго штосьці няладнае з бронхамі. Калі ён удыхае паветра, то ў грудзях не то свішча, не то

гудзе нейкая струна, якая вось-вось парвецца. — А пакуль што шпар у Гарадок і прывозь немцаў на нашу стаянку!...

Здагадваюся, аб чым гаворка. Яшчэ да майго арышту Карповіч абдурваў фашыстаў. Калі партызаны адыходзілі, ён прыводзіў немцаў і сваім тонкім тэнарыкам, які так і не ішоў да яго магутнай фігуры, шчыра дзівіўся: «Во, бачыце, яшчэ нават дым з вогнішча сочыцца, трэба ж было хутчэй ехаць».

— Кожны раз не прывядзеш, — шкадуе Міцька. — Немцы не такія дурні, здагадаюцца...

Скарыпін сіпла смяецца.

— Ну, Алёшка, будзь здароў! — Міцька ляпае мяне па плячы з зайздрасцю. — І вы, таварыш Скарыпін, бывайце...

«Ляснік» адыходзіць, застаюся сярод незнаёмых. Паволі вочы прызвычайваюцца да цемры, ужо нават ма-

— Тут мы сустрэліся з Карпюком, — паказвае Дзмітры Карповіч. Фота Ул. Паўлючук. 1965 г.

гу бачыць людзей. Разглядаю іх з прагнай цікаўнасцю. Усіх чалавек пятнаццаць. Адны неахвотна ўскідваюць на плечы і прывязваюць рэчавыя мяшкі. Другія, выставіўшы на снег белыя ступакі, перамотваюць анучы, пераабуваюцца, крэкчуць. Трэція паспешліва дакурваюць, прагна цягнуць з рукава самакруткі, нават чуваць, як патрэсквае тытунь. Як і Скарыпін, яны на мяне не надта звяртаюць увагу, мною не цікавяцца. Адчуваю сябе адзінока. Многа давядзецца з'есці партызанскай солі, пакуль гэтыя людзі пачнуць лічыць мяне сваім!

— Можаш перавезці цераз чыгунку, каб ніхто не бачыў? — пытаецца заклапочаны Скарыпін.

— Магу!..

Пра такое глупства гаворыць аж так сур'ёзна!

— Тады вядзі! Хлопцы, пад'ём!

Людзі цяжка ўстаюць, шлёпаюць за намі.

Перабіраемся цераз пуць. За чыгункай выцягваемся ў ланцуг, ідзём па лесе. Я ўсё прыглядаюся.

Дагэтуль партызан фактычна я не бачыў. Сувязь з імі трымаў праз гэтага самага Міцьку. Некалькі разоў сустракаўся з Высоцкім, але і то ноччу. Вобраз лясных герояў стварыў сабе сам. У маім уяўленні яны былі людзі рослыя, энергічныя, дужыя, хадзілі асабліва: пружыніста, лёгка, каб не пакідаць слядоў і не трашчаць галлём. А на самай справе атрымліваецца не так. Нават я сярод іх самы высокі. Партызаны крочаць цяжка, няўклюдна, шоргаюць халявамі, спатыкаюцца аб карэнні і пні. На адным вывернуты кажух, на другім — вайсковая шынель, на трэцім — дэсантная куртка, на чацвёртым — палітэчка... Скарыпін — камандзір, а крысcё шыняля заткнуў за пояс, як рыбак. Танкашыі хлапец трымае вінтоўку прыкладам уверх.

Яшчэ здаецца, што злыя і раздражнёныя: гыркаюць адзін на аднаго, кашляюць, чхаюць, шморгаюць насамі.

Адным словам, у гэтыя першыя хвіліны мне здалося, што перада мной людзі, падобныя чымсьці на нейкіх дрывасекаў ці рамонтнікаў, якія, натаміўшыся, ідуць на спачын. (Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

На працягу кадэнцыі

Апошняя сесія ГРН у Дубічах Царкоўных падсумавала дасягненні рады ў мінулай кадэнцыі. А вось некалькі прыкладаў: узрасла ўраджайнасць збожжа на 2 цэнтнеры, а бульбы на 16 цэнтнераў. Павялічылася колькасць быдла на 145 штук, свіней на 194. Адначасова зменшылася коней на 52 штукі. За апошнія тры гады загаспадаравана 200 га лугоў і праведзена меліярацыю на 300 га. Кожны год жыхары грамады выконваюць у 100 працэнтах грамадскі фонд пабудовы школ. З кожным годам узрастае ўдзел сялян у грамадскіх чынах. Гэта прычынілася да пабудовы 10 км жвіраваных дарог, да залажэння школкі саджанцаў (13 тысяч), да пабудавання дзвюх крам, рамізы, святліцы, 125 водных пропускаў і з'ездаў.

На працягу мінулай кадэнцыі залясілі 135 га зямельных угоддзяў.

Мікола Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Жанчыны дзейнічаюць

Вёска Мацкевічы, Гайнаўскага павета, невялічкая, мае 19 гаспадароў. Яна як бы ўрасла ў Белавежскую пушчу. «Маленькая, але ўдаленькая» — гаворыць пагаворка і тут яна сябе апраўдае. Ва ўсёй вёсцы чысціня і парадак, на панадворках таксама. Новапабудаваная вуліца прыгожая. У вёсцы дзейнічае гурток Вясковых гаспадынь, які налічвае 16 членаў. Старшынёю гуртка з'яўляецца Ніна Мацкевіч, сакратаром Галіна Даркоўская, а скарбнікам Вера Мацкевіч. Усе члены гуртка актыўна ўдзельнічаюць у грамадскай працы. А такіх прац гурток арганізуе многа. Між іншым адбыліся ўжо такія курсы практычных ведаў, як: варэння і пячэння, курс мясных вырабаў. Плануецца на восень правесці яшчэ адзін курс крою і шыцця. Гурток прымаў удзел у конкурсе на вырошчванне агародніцы, на гадоўлю курэй. Жанчыны, аб'яднаныя ў гуртку, штогод урачыста праводзяць свае свята — 8 сакавіка, а таксама міжнародны дзень дзіцяці. Як бачым, у малой вёсцы можна зрабіць многа і добрага і карыснага, пры добрай арганізацыі і актыўнай дзейнасці гуртка вясковых жанчын.

Янка Б.
Гайнаўскі павет

Працаўнікі нашай пошты

На пошце ў Ласінцы працуе 4 асобы. Коратка раскажам аб гэтых людзях. І так, начальнік пошты Міхась Садоўскі вядомы ў гэтым раёне са сваёй ветлівасці і хуткай абслугі. Пісьманосец Янка Белавежац працуе на гэтай пасадзе 12 год. Ён таксама карыстаецца пашанаю сярод сялян. Уручае ім 58 экземпляраў «Нівы» і 18 экземпляраў «Газеты Беластоцкай» і шэраг іншых часопісаў.

Мікола Каўнер працуе 10 год пісьманосцам. У бягучым квартале ён даручае чытачам 78 экземпляраў «Нівы» і 26 экземпляраў «Газеты Беластоцкай» і іншых газет. Ён сістэматычна працуе над павелічэннем падпісчыкаў на гэтыя часопісы.

Наймалодшым пісьманосцам з'яўляецца Аляксей Давідзюк. У яго службовым партфелю едзе на вёску 668 газет і часопісаў. Усе працаўнікі пошты шмат працуюць таксама грамадска. Асабліва зімою многа яны працавалі пры адснежванні дарог.

Трэба сказаць яшчэ і тое, што гэта дружны сумленны калектыў паштоўцаў, які здабыў сабе вялікі аўтарытэт сярод насельніцтва.

П. С.
Ласінка

Ліквідавалі тэлефон

Тэлефон у вёсцы, гэта сувязь са светам, гэта эканомія часу. Неабходны ён у такой вялікай вёсцы як Плёскі. Але, на жаль, зараз ён ліквідаваны толькі таму, што ГРН у Храбалах не хоча аплачваць за яго рычалту, а сяляне Плёсак таксама пра гэта не задбалі. Як гэта ўсё неразумна.

Лёня Леанюк
Плёскі

Гады 1905—1907 на Беласточчыне

Гэта былі бурныя гады ва ўсёй царскай імперыі. Пачатак рэвалюцыі 1905 — 7 гадоў (рэвалюцыя буржуазна - дэмакратычная) дала «крывавая нядзеля» ў Пецярбургу, калі па загаду цара войска пачало страляць да ідучых у дэманстрацыі рабочых. У Беластоку ў тыя часы дзейнічалі розныя палітычныя партыі: марксісцкая СДКПіЛь, ППС, «Бунд», эсэры, анархісты. Рэвалюцыя ў Беластоку пачалася ад моманту выйсця рабочых з фабрыкі Вячорка, якія ў дэманстрацыйным паходзе дамагаліся 8-гадзіннага рабочага дня, свабоды слова. Пралетарыят Беластоцкай зямлі арганізаваў забастоўкі, дэманстрацыі, якія паліцыя бязлітасна граміла. У 1906 годзе меў месца ў Беластоку вялікі пагром яўрэяў, арганізаваны войскам і паліцыяй. Такім чынам царызм хацеў знішчыць рэвалюцыю, пасеяць нянавісць паміж паасобнымі нацыянальнымі групамі на Беласточчыне. Але нялёгка давалася гэта. Да пралетарыяў Беластока, Крынак, Супраслі, Васількова далучаліся сяляне з уласнымі забастоўкамі і ўласнымі патрабаваннямі.

Выходзілі газеты, якія заклікалі да барацьбы: «Z pola walki», «Czerwony Sztandar» — выдавала іх СДКПіЛь і ППС-аўская «Białostoczanin».

У снежні 1905 года ў Беластоку паўстала Рада дэлегатаў рабочых — адзіная ў час рэвалюцыі на польскіх землях.

Выстаўка, якая дакументамі і здымкамі з тых часоў расказвае дзеі рэвалюцыі 1905—7 на Беласточчыне, дзейна ў Музеі рэвалюцыйнага руху ў Беластоку, вуліца Кілінскага.

(вл)

512 пастулатаў

У час выбарчай кампаніі ў сейм і рады нарадовыя на Гайнаўшчыне зарэстравана 521 пастулатаў і прапаноў (гэта на 321 больш, як у час мінулых выбараў). Датычаць яны меліярацыі, камасацыі, класіфікацыі зямлі, рамонту дарог, будовы крамаў, школ, пунктаў аховы здароўя, злеўняў малака, святліц, раміз і супрацьпажарных басейнаў. І так, пастулатаў сельскагаспадарчых ёсць 155, адносна паслуг — 50, камунікацыі — 65, асветы — 37, аховы здароўя — 18, будаўніцтва — 2% і г. д.

Ю. Козак
Гайнаўка

Каб трапна выбраць

Трактар — такая машына, без якой нельга абысціся ў сельскагаспадарчым гуртку. Ляўкоўскі сельскагаспадарчы гурток мае зараз два трактары. На адным ездзіць Сяргей Хаманюк. Ён у кожны час сядае на трактар і выконвае ўсе неабходныя працы ў гуртку. Другі трактарыст папрацаваў нейкі час і зараз пастанавіў адыйсці да працы ў прадпрыемства ў Гайнаўцы. І вось, у сувязі з гэтым аказалася, што падбор асобы на трактарыста быў не трапны. Зараз ужо сенакосы, хутка жніво і «падарыўкі», а трактар не будзе выкарыстаны.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

Развітанне

Канец навучальнага года, развітанне вучняў са сваімі настаўнікамі заўсёды бывае так для вучняў як і для настаўнікаў вялікім перажываннем, асабліва тады, калі настаўнікі развітваюцца з вучнямі, якія пакідаюць апошнія класы школы.

На здымку: Настаўнікі Агульнаадукацыйнага ліцэя і пачатковай школы ў Міхалове развітваюцца са сваімі выхаванкамі.

фота: **Паўлючук**

Барацьба з пустазеллем

(Працяг са стар. 4)

ў 44 вёсках даклады аб неабходнасці ліквідацыі пустазелля і шкоднікаў.

У распараджэнні сельскагаспадарчага гуртка будзе 40 конных апрысківачаў, 12 завешаных і 44 апрысківачы на тачках. ПОМ-ы ў Нарве і Кляшчэлях маюць 7 конных апрысківачаў і 22 завешеныя. Апрача таго сяляне будуць карыстацца з прыладаў ГС-аў.

У вёсках Барысаўка, Гарадзіска, Камень, Ласінка, Янова, Даратынка і Агароднікі будзе праведзена паказное апырскванне пад надзорам сельскагаспадарчай службы.

Ю. Козак
Гайнаўка

Дарагое Сэрцайка!

Я жыву на вёсцы, маю прафесію, працую ў горадзе, непадалёку сваёй вёскі. Тры гады таму пакахаў я дзяўчыну малодшую на 5 год. Яна таксама пакахала мяне. І калі ёй сказаў, што вясною г. г. пажэнімся, яна была згодна. Бацькі нашы таксама былі на гэта згодны.

І ўсё было добра да таго часу, пакуль я жыў у вёсцы і даязджаў толькі да працы. Але паехаў я ў камандзіроўку ў іншы горад. Дамоў прыязджаю толькі раз у тыдзень. І вось у тым горадзе пазнаёміўся з дзяўчынаю, якая 8 год за мяне малодшая. Яна вельмі прыгожая, культурная. Мы ўжо знаёмыя пару месяцаў. Яна гаворыць, што пакахала мяне і хацела б быць маёй жонкай. Але я нічога ёй на гэта не адказаў. І калі я рашыўся сказаць ёй, што мы пажэнімся, яна была вельмі задаволена, але сказала, каб я пачакаў на яе яшчэ год, бо яна мае толькі 17 год. Бацькі яе таксама згаджаюцца на гэта, а мае бацькі аб ёй нічога не ведаюць.

Дарагое Сэрцайка, што зрабіць: ці ажаніцца з дзяўчынаю з маёй вёскі, ці чакаць на гэтую другую. Аб другой маёй дзяўчыне гэтая з вёскі нічога не ведае. Што рабіць?

Лёша
з Бельскага павета

Дарагі Лёша!

Мая парада такая: ты дзяўчыны са сваёй вёскі не кахаеш. Аб гэтым ты сам пераканаўся. Таму ты павінен ёй аб усім сказаць, нельга дзяўчыну як кажуць «вадзіць за нос». Трэба сказаць праўду. Што ты яе не кахаеш, гэта ж не твая віна. Іменна добра, што ты пераканаўся аб гэтым перад шлюбам, гэта і табе і ёй выйшла на карысць. Адносна другой дзяўчыны таксама раю не спяшацца. Мо' ты яе і кахаеш, але невядома, ці яе каханне да цябе сапраўднае. Яна ж яшчэ мае толькі 17 год. А ў такіх гадах вядома як бывае з каханнем. Таму раю табе, калі яна падабаецца, далей сябраваць, толькі не спяшайся жаніцца, пабачыш, пераканаешся ці вашае каханне вартае жаніцьбы ці не. Бо гэта вельмі важная справа.

Усяго добрага жадаю табе

Сэрцайка.

Анна В.! Ліст твой атрымала. Выпадкі ходзяць па людзях — як кажуць. Таму ты і твая сяброўка дашукаліся ў гэтым супадзення тваіх спраў. Такія рэчы часта бываюць. Калі аднак твая сяброўка Аня бярэ газету і носіць па хатах тлумачачы, што гэта твая справа, і калі сама прызнаецца да таго, што напісала на цябе пісьмо, дык гэта не табе сорамна, а ёй. Ты не павінна нат' называць яе сяброўкай. Гэта вельмі брыдка. І калі яна далей так будзе рабіць, дык сапраўды ва ўсёй вёсцы не знойдзе сабе сяброўкі.

Сэрцайка

Праграма
на 13—18. VII. 1965 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа

„Ewa A-5116" (węgierski), 13—14. „Irena do domu" (polski), 15—16. „Głos ma.prokurator" (polski), 17—18.

Кляшчэлі

„Hindukusz" (polski), 13—14. „Handlarze opium" (chiński), 15—16. „Beata" (polski), 17—18.

Нарва

„Ludwiku do rondla" (jugosł.), 14—18.

Нараўка

„Dwója z wychowania" (radziecki), 14—18.

Чыжы

„Między brzegami" (polski), 14—18.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Agnieszka 46" (polski), 14—18.

Бранск

„Wspomnienia z wakacji" (radziecki), 13—14. „Ten wstrętny celnik" (franc.), 15—16. „Ulica graniczna" (polski), 17—18.

Орля

„Królowa Krystyna" (USA), 14—18.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Żebro Adama" (USA), 13—14. „Czas miłości" (rumuński), 15—16. „Pięciu" (polski), 17—18.

Міхалова

„Mein Kampf" (szwedzki), 13—14. „Śmierć Tarzana" (czeski), 15—16. „Życie raz jeszcze" (polski), 17—18.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік

„W pogoni za meteorytem" (czeski), 13—14. „O czymś innym" (czeski), 15—16. „40 minut przed świtem" (radz.), 17—18.

Мілейчыцы

„Czarne i białe" (USA), 13—14. „Pierwszy krzyk" (czeski), 15—16. „40 minut przed świtem" (radz.), 17—18.

Нурэц

„Car Mikołaj" (bułg.), 13—14. „Teresa Desugeraux" (franc.), 15—16. „Głos ma prokurator" (polski), 17—18.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Dwie noce jednego dnia" (jugosł.), 13—14. „Tysięczne okno" (franc.), 15—16. „Ostatni lot" (radz.), 17—18.

Янаў

„Przerwany lot" (radz.), 17—18.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск

„Kodyn" (bułgarski), 17—18.

Новы Двор

„Zalotnik" (franc.), 17—18.

У мясцовасцях Дубіны, Райск, Сухаволя, Сідра, Шудзялава фільмы высвятляцца не будуць.

Салодкае жыццё

Сярод некаторых слаёў італьянскай грамадскасці вялікай прыхільнасцю і прызнаннем карыстаюцца людзі, якія жыццё праводзяць на гулянках. Схільнасці гэтыя выкарысталі фабрыканты касметычных прадуктаў. Для тых, хто танім коштам хацеў бы удаваць гулянку, выпусцілі яны спецыяльную зубную пасту, якая пахне алкаголем і тытунём. Вымыўшы зубы гэтай пастай, пахне ад чалавека так, як бы ён толькі што напіўся уіскі, каньяку або джыну і курыў папяросы самага найлепшага гатунка.

ПАСЛЯ АБЕДА

Багатая дама запрасіла Сафіра на абед і ўгасціла яго больш чым скромна.

— Калі вы ў мяне зноў паабедзеце?

— Хаця б і зараз.

УСЯЧЫНА

Прымусовае купанне.

Паляванне

Не так даўно мой сябра Толя
Набыў ружжо, як мае быць.
На паляванне мне ніколі
З ім не здаралася хадзіць.

У добрым, радасным настроі
Блукалі лесам мы цяпер,
І ўзяў напагатоў ён зброю —
Зважай, маўляў, трымайся, звер...

І вось мы выйшлі на паляну,
Ажно прысеў я — бачу, воўк!
Тут Толя ўзвёў курок старанна,
А сам зубамі — шчоўк ды шчоўк.

Стрэл...
Воўк нібыта страпянуўся,
Аж паляцела поўсць з яго.
Ідзем мы ціха. Я ж баюся:
Воўк прытаіўся мо' ўсяго?

Мы падышлі. Я засмяяўся:
— Вось дык удаўся сёння дзень!
Бо нам са страху воўкам здаўся
Звычайны, абгарэлы пень!

Ул. Андрэеў

— Колькі год вы загадваеце базаю?

— Ану кыш з яек! Інвентарызацыю будзем рабіць!

ПРАГНОЗ ПАГОДЫ

Вясна леташняя была — проста плюнуць ды растаптаць.

На месяц пазней зацвілі яблыні, а ў нізінках падгніла бульба. Дождж за даждём ганяўся і дожджыкам падганяў. Адным словам, нікудышняя вясна ды лета невядома яшчэ якое будзе, паганы час настаў.

Па гэтай прычыне пастанавілі мы звярнуцца да дзеда Ігната. Няхай наш Гнат параіць, ісці жаць з парасонам, ці пад снапамі хавацца будзем ад спёкі мілай?

Ад доўгага жыцця дзед прыглох, але дасведчанасць у яго, ого, якая вялікая і мудрая! Як не кажы, розныя жарты прыроды бачыў дзед на сваім вяку, і не раз бываў на возе ды пад возам.

Гната нашага засталі мы за работаю, латаў кажуха.

— Пра кажух думаеце? — сказаў дзеду Павел і паказаў пальцам на кажуха ў дзедавых руках.

— Ась? — перапытаў дзед, прыклаўшы руку да вуха.

— Зіма яшчэ за гарамі-лясамі, — гаварыў далей Павел.

Дзед кіўнуў галавою ды адказаў:

— Кажух для запасу, гатоўлю на Спаса.

— Мы наконт пагоды да вас, дзед.

— У сына падводы, я не гаспадар, — адрэзаў дзед і як бы пагневаўся.

— Пагоды, ну, пагоды! — пракрычаў Павел.

— Па годы прыйшлі, — дагадваецца дзед і дабаўляе: — Сваіх год нікто не аддае.

Санька не вытрымаў і пачаў памагаць Паўлу.

— Гэй, дзед, мы пра дажджы хочам папытаць...

— Ну, і жджы, — кажа дзед. — Непагодам прыходзіць канец гэтаксама, як і пагодам.

— Жніво за спіною, народ непакоіцца, — выясняе далей цярплівы Санька.

— Так, так, у жніво заўсёды неспакой вялікі, — згадзіўся дзед не перастаючы латаць кажуха.

Але тут Санька ўмудрыўся:
— Мы прыйшлі палюлюкаць пра ме-тэ-рэа-логію, — дудукаў Санька вучонае слоўца.

Дзед злосна паглядзеў на спалоханага ўжо Саньку і сказаў:

— Ты мне тут не лайся, гаўняк! Зараз з хаты вон пойдзеш, аж забурчыш!...

Санька павярнуўся да Паўла:

— Вось табе і дагаварыліся, зараз яшчэ па мордзе дастанем...

Санька і Павел зніклі за дзвярыма.

Дзядзька Лявон

ПРЫГОЖАЯ

Мікола заўсёды казаў, што не бачыў ніводнай непрыгожай жанчыны. Тады вельмі непрыгожая дзяўчына з шырокім тварам і пляскатым носам рашыла паздзеквацца з яго:

— Мікола, ты і мяне лічыш прыгожай?

— Ты — анёл, які зляцеў з неба, праўда, крышку няўдала... тварам на зямлю.

Ці хочаш быць вынаходцам?

(Курсы разумовай гімнастыкі)

Ля адкрытага акна стаялі тры вазы з ружамі.

У белай вазе было ў два, а ў сіняй — у тры разы больш кветак, чым у чырвонай.

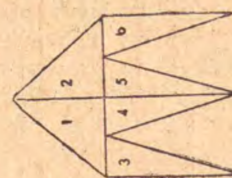
Ветрам перавярнула адну вазу, і яна разбілася. Пяць ружаў асыпалася. Апошнія паставілі пароўнаму ў сінюю і ў другую ўцалелую вазу.

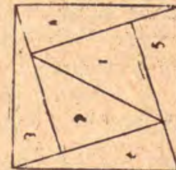
Якога колеру ваза разбілася?

Развязка ў наступным нумары.

Адказ на папярэдняе заданне:

Разрэзаць фігуру дзвюма лініямі на часткі і скласці з іх квадрат можна так:

ЦІКАВАЯ ПОМСТА

Рэвізор: — Чаму ў кнізе скаргаў і прапаноў столькі скаргаў?

Дзяўчына-прадаўшчыца: — Гэта мне помсцяць хлопцы, якім я адмовіла ў каханні.

У КУПЭ

— Як вас зваць? — спытаў ветліва студэнт маладзенькую суседку.

— Перастаньце! Чытаеце і чытаеце! — рэзка буркнула тая.

А крыху пазней:

— Выбачайце, а як вас зваць? — спытала дзяўчына.

— Ваш цёзка, — не адрываючыся ад газеты, адказаў студэнт.

КУР'ЁЗЫ

Вось дык памяць!

Элія Гаон валодаў такой дзівоснай памяццю, што, прачытаўшы кнігу адзін раз, ён запамятваў яе на заўсёды. Гаон ведаў напамяць 2500 тамоў і мог, не задумваючыся, прачытаць любы ўрывак з гэтых кніг.

У Гамбеты таксама была выключная памяць. Ён мог прачытаць усе творы Віктора Гюго і Асіяна слова ў слова нават у адваротным парадку.

Неапалітанец **Арлінін**, не спыняючыся, мог прачытаць 15.350 вершаў з Дантэ.

Хворы так старанна выконваў парады сваіх урачоў, што надоўга перажыў іх усіх.

ЛЯ ЗААПАРКУ

— Ты бачыў у заапарку мядзведзя?

— Але.

— А пачаставаў яго цукеркамі?

— Што ты, я нават да яго ў клетку не заходзіў!

НЕ ВЕДАЕ

Урач, аглядаючы хворага, пытае:

— Гарэлку п'яцё?

— А што, у вас ёсць?! — узрадаваўся пацыент.

ВЯЛІКІ ЧАЛАВЕК

Ты будзеш вялікім чалавекам, — сказаў мне раз сусед.

— Чаму? — у сваю чаргу запытаўся я.

— Таму што ты хутка расцеш, ды і бацька твой таксама рослы.

і АПАЛОНІКА

Памагаць іншым у нараканні не піянерскае намаганне.

✲

Хто не мае сваіх уласных клопатаў, займаецца чужымі (языкам).

✲

У жыцці бывае як у чыгуне — раз густа, другі раз пуста.

✲

Чалавек, які прайшоў праз жыццё, ясней бачыць вялікую панараму... страчанага часу.

✲

У вялікім радыусе людской свядомасці ёсць шмат малых, але важных, недахопаў.

Песні па заяўках

Па просьбе настаўніцы **Валі Вакулы, з вёскі Цялушкі**, Бельскага павета, змяшчаем песню:

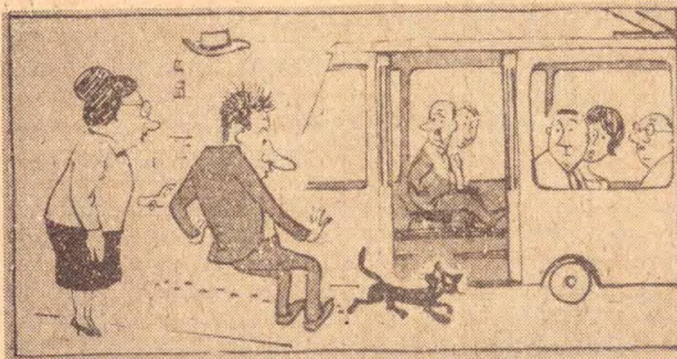
ДАВАЙ НИКОГДА НЕ ССОРИТЬСЯ

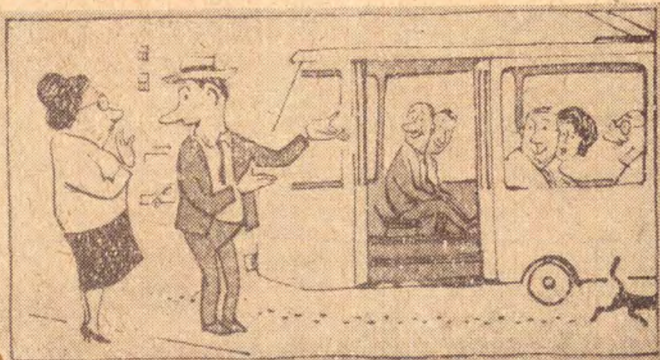
С утра ты сегодня хмуришься,
До сих пор, до сих пор
Молчишь, и глядишь, и куришь все,
Тянешь свой «Беломор»,
А мне до тебя только шаг всего,
Только шаг небольшой.
Но как, научи, прошагать его
И сказать: «Мой родной»?

П р и п е в:

Давай никогда не ссориться,
Никогда, никогда.
Пусть сердце твое откроется
Навсегда, навсегда!
Пусть в счастье сегодня не верится,
Не беда, не беда.
Давай еще раз помиримся
Навсегда, навсегда.

Ты в позе сидишь трагической
И глядишь за окно,
И это так романтически,
Так смешно, так смешно.
Смотри, даже солнышко хмурится.
Поглядев на тебя,
Поверь, завтра все забудется,
И ты скажешь любя:
П р и п е в...

Ветлівасць мімаволі

Ніва

Adres redakcji Białystok, ul. Wesołowskiego 1 Telefony red naczelny 23-68 centrala 37-41, 30 45 Warunki prenumeraty miesięcznie – 2,40 zł, kwartalnie – 7,20 zł, półrocznie – 14,40 zł, rocznie – 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje – Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bltk C-3